

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan popoldne, izvenredni dodatki in priložnosti.
Inserati: do 9 petič vsi 4 1 D, od 10—15 petič vsi 4 1 D 50 p, večji inserati petič vsi 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklicati petič vsi 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vsi 30 D; škatle ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročitih od 11 objav naprej. — Izdatni davki posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravitelj "Slov. Naroda" in "Narodna kuhinja" Knažičeva ulica št. 5, pritoženo. — Telefon št. 304.

Uredništvo "Slov. Naroda" Knažičeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopolnje sprejema le podpisane in sadotne frankovane.
Receptiv se ne vrača.

Posamezna številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

"Slovenski Narod" velja:	V Ljubljani	po pošti	V inozemstvu
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	72—	72—	132—
3	36—	36—	66—
1	12—	12—	22—

Pri morebitnem povzemanju se ima dati število naročnine doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

J. K.:

Vidovdanska pesem.

Med svetovno vojno, ko je ječala vsepočez prekopana zemlja ter je po trdih skalah curljala na mehka polja človeška kri — je Meštrovic razpel svojega Krista na križ. Zapadni svet je ostrmel. Ni mogel razumeti v nebo vpljoče bolesi naroda, ki je hodil dolgo pot na Golgota, krvavel iz vseh ran, da se je zdelo, kakor bi vrela iz njegove rodne zemlje kri. V svojem srcu neuko zapadno ljudstvo ni poznalo postaj, pod katerimi je padel narod v svojih spominih na davne dni.

Na čelu mogočnih križarskih trum je jahal imperator Barbarosa skozi osvobodene pokrajine srbske. Slovesno ga je sprejel v Nišu Stefan Nemanja, ponujajoč mu zavezavo proti Bizantincem. In potem je sezidal prvi Nemanja s trdo roko hišo razširjajočega se srbskega carstva. Toda preslejen je bil njegov duh, da bi se leplil na tleh, pred smrtjo svojo je zgradil svojemu narodu večno hišo.

Bjel Vilindar nasred gore Svete, krasno, slavno sebe zaščitil, v ječnu kuca na onome sv'jetu.

Tako silno se je zdaj narod zavedal svojega rojstva, da mu je zemlja odprla svoje bogastvo, zlato. V shrambah Dušanovih so zvenetali rumeni cekini, s katerimi je gradil svojo prestolnico, Skopje in iz njih je skoval sebi carsko krono. Bil je Molzes srbskega naroda, pisal mu je prve zakone. Sokolje oko je zrla na klanjajočega kantačena, dediča vrhovnega rimskega cesarstva, ki mu je ponujal svojo hčer v zakon. Pod širokimi platanami, nad belim Prizrenom, so poslednjič počivali njegovi sli, predno so ponesli v ravan pod seboj ponižne prošnje rimskega papeža. Pred carskim tronom so se srečali z onimi iz daljne Češke, ki so prihajali z bratskimi pozdravi češkega kralja.

S silo mu je hotela zatisniti smrti oči, ki so uporno zrla proti vzhodu, od koder so vrela turška krčela. In čutil je, da bo umrla pod njimi sirotica Srbija, če jo on zapusti tako zgodaj. V nočeh brez sna se je obupno boril s pošastno prikaznijo, z rokami na grudih je rotil umirajočo srce, da bi ga ubogalo vsaj do tedaj, dokler ne samahne pred zmagovalno vojsko proti vzhodu. Poslene usnice so krčevito poskušale iztisniti povelje za boj. Zaman! Zmagala je smrt in zaplesala je svoj zmagovalni ples nad carskim grobom

pod cerkvijo sv. Arandjela. Tam spodaj se je boril nemirni duh z zapovedjo večnega pokoja, od tam je vstajal in šepetal duhovom, česar ni mogel izpregovoriti živim srcem.

Dediči njegove oblasti, trije bratje Mrnjavčevići, Vukašin, Uglješa, Gorko so čuli njegov glas. Duh umrlega Dušana je spremljal njih vojske. Ni pa mu bila dana moč do živega človeka, da prebudi lahkoverno spečo srpsko vojsko v naročju noči. Ko je objokano septembarsko jutro leta 1371 odprlo svoje oči, so padale njegove solze na trupla bratov, ležečih že v Dušanovem naročju. Spodaj v strugi Marice nesrečne je vrela žlahtna kri uničene vojske, in zevala so na stečaj odprta vrata v Srbijo.

Ali je bila žalost, ali usmijena usoda, ki je zlomila poslednje drevo Nemanjčev že par dni po nesrečni bitki?

Komaj so zavalili kamen na grob skrivnostne rodbine in so odšli nasledniki sv. Save bilje nad pokojnimi dušami:

»Što nosili, sv'jetlo vam bilo,
Što rodili, sve vam sveto bilo.

Je že zarjul orkan blaznega klanja. Kraljevič Marko je bil poslednji krvavi boj. Od Skoplja do Prizrena, na Šar-planino ga nosi šarec, dokler ne izgubi svojega čudodelnega jezdeca.

»Nasred b'jele crkve Vilindara
onle staras okupao Marka,
da se Marku za grob ne raznaše,
da se njemu dušmani ne svetse.

Temna noč suženjstva se zgrinja proti severu. Zemlja bije z verigami, človeška srca so vsa izgorela v bojih za svobodo.

Neopazeno, tih se je dvignil kamen nad grobom Dušanovim. Zapri je car svoj vizir, da bi ga žareče oči ne izdale Turkom. Še enkrat mu je bilo dano, vatati. Skozi turška krčela je nevidno prehodil svojo pot do carja Lazaria. In sta sedela vso dolgo noč. Ves bled je vstal jutraj Lazar od mize in je vedel, da bo poginila vsa njegova vojska, ker je zavrgel zemeljsko carstvo in si izvolil nebeško. Še krepke je stisnil svoj meč, zamahnil z njim proti jugu in zamajala so se krčela iz Bosne in Srbije. Ponosno so vihrali barjaki, valovi vitezov so pljusnili na Kosovo.

»I pogibe srpski knez Lazare,
i njegova sva izgibe vojska.

Še dandanes poje zeleno žito, žumi v visokih topolih, govori kamen Gračanice, kako so se znali biti in umirati vitezi in vojvode, knez in narod za svobodo svojo.

Smrt je srpsko zemljo zagrnila s svojim plaščem. Umirala je mati sinov:

»Nadula se Jugovića majka,
nadula se, pa se i raspade
za svojile devet Jugovića
i desetim star-Jugom Bogdanoma.

Umirala so drevesa pod roko kosojske devojke:

»Ona ide svom bijelom dvoru
kukajući iz bijela grla:
»Jao jadna! ude ti sam sreče!
Da se, jadna, za zelen bor vatim,
i on bi se zelen osušio!

Car Lazar je s svojo vojsko zapustil svet in se preselil v nebeško carstvo. Zapuščeni rod je obmolnil. Toda iz svojega carstva je Lazar poslal pesem na svet. Strune na guslih so jo izpregovorile.

Možem je opevala vojsko Lazarevo, bela mesta Prizren in Skopje, materam je vtilvala v srce bol majke Jugovičev, dekletom svetniško kosovsko devojko.

Iz sela do sela je romala, se skrivala pod pastirskimi kočami, prosila, bodrila, otožno ječala, dokler ni vstala v dušah zasuženih nova država, carstvo sanj.

Barjaki so pozvali pod orožje, na čelo trum je stopil novi Nemanja — Karađorđe.

Izza strmih pečin se počile puške. Niso utihnile preje, dokler ni kronal narod svojega kralja. Leta 1904 je po kronanju pred združenim jugoslovenskim narodom pristopil h kralju stari Pašić in mu predložil Dušanovo oporo. — In kralj je nosil v srcu skelčo rano. Leta 1912 so sedli za mizo Petar, Pašić in Putnik. Njih pogledi so bili uprti na jug, usta pa so preštevila številke junakov, ki bodo padli, vrste vdov in sirotic, vračunala so pregažena polja, razdejana sela; nato so močje sprejeli nase breme osvobodjenja.

Vsuli so je roji srbskega kmeta na Kosovo, vriskajočim grudim je postala preozka skopska ravan. Do morja so pljusnili razjarjeni valovi osvobodilne vojske.

V bele marmornate skale je tedaj sklesal Meštrovic vidovdanske pesem.

da ji ustvari veličanstven hram, kjer bodo trume osvobojenega naroda opravile molitve za one, ki so padli za njo.

Kralj pa ni našel miru. Vse preglaboko je koreninil v zemlji, kjer so spali mrtvi. Pretesno je zrastle z živimi in duh njegov je strmle daleč v bodočnost, iz katere so vstajali novi rodovi. In vedel je, da ga je usoda izbrala. Vse povsod, do Triglava je prevzela srca vidovdan, pesem in drhteča desnica starca je še enkrat zgrabila meč. Kralj je šel v boj bojevati se kakor Lazar.

Petnajstega leta je zločinska lava požgala srbske domove, zorne njive, bela mesta, človeška srca. In kralj se je odrekel zemeljskega carstva. Sklenil je, da se na Kosovem med rdečimi potonikami, ki so poglale iz krvi padlih, izpove v Gračanici ter pade kot poslednji car Srbije. Usoda, mračna in skrivnostna ni dovolila. Do zadnje kaplje je moral nagubiti kelih.

V belem Prizrenu so izsušene oči zrla na narod. Razbite, gladne tolpe so se pogrezale v blato; krvave sledove so zapuščale stopirje belih otrok, katerim so matere od krvi izzele svoje dojke. Gledal je štirideset tisoč otrok, vsem je pritisnila smrt na čelo svoj žig. Za njimi pa sami okostnjaki, dan in noč. Tedaj je zbral krog sebe otroke Prizrena, da jim poslednjič razode ne vidovdanske pesem in ko se je še od teh poslednjih cvetov poslovil, so mu solze zalile oči.

Njegovi stari borec pa ga niso pustili. Opotekal se je z njimi skozi albarske gore in večerni zvonovi so zvonili v Dečanih poslednje molitve tega naroda, ki je kopal v sovražne skale svoj grob.

Zamrl so z nočjo zvonovi in pri bormem ognju sedeč je razlagal starec z drhtečimi ustnicami, da je usoda Srbije taka, da vse, kar je sezidal,

»To vse vila za noč obaljuje.

In čutil je, da je vse zapustilo narod. Le tega ni pomislil, da ga ni pesem zapustila, ki je mesto krvi nalila ognja v dušo.

Tisti hip pa se je že izpolnila propoka, ki jo je bila izrekla nad belim Skadrom.

Temelj Srbije se zgradili človeške kosti in v njene zidove je bila zazidana živa srbska mati.

Vrnil se je kralj v državo, ki jo je vidovdanska pesem ustvarila.

Zdaj se je lahko mirno odrekel zemeljskega carstva in zatisnil oči, ker je v človeška srca zazidana mati, vidov-

danska pesem, ki je rodila narod jugoslovenski in bo dojila še nerojeno dečo.

Jugoslavija in Italija.

(Izpod peresa odličnega pacifista.)

Pogajanja o reškem vprašanju se na naše veliko začudenje nikakor ne pomaknejo z mrtve točke. Čuli smo izjavo Mussolinija, zaupali ji in se nadejali, da se bo naše zadnje nesoglasje z zapadnim sosedom odpravilo v hitrejšem tempu z dnevnega reda, in sicer v interesu obeh držav, v interesu evropskega miru in v blagor človeštva. Retardacija nam ni bila razumljiva, pač pa nam postaja še sedaj, ko čitamo Mussolinijeve besede, ki jih je govoril v Benetkah in se jih poslužil v brzojavki na italijanskega mornariškega ministra. To je bujna dikcija, ki jo je uporabil ta mojster besede in poznavalec psihe svojega naroda. Odgrnil se je pajčolan in mi se nahajamo pred novo situacijo, vendar pa se moramo vprašati: Katera okolnost je izpremenila Mussolinijevo mentaliteto? Najdemo novo besedo, ki je doslej v taki pregnanci še nismo slišali iz Mussolinijevih ust. Italijanski polotok je za italijanski narod premajhen! Varianta od tega je nam jugoslovenskom pač dobro znana, mi smo jo pred svetovno vojno in med njo stokrat čuli in čitali od — madžarske strani . . .

Ne rabimo nikakega velikega dvinacijskega daru, saj vemo, da so madžarski politiki šele nedavno imeli z Mussolinijem intimne razgovore. Nikakor se torej ne motimo, da oni tu nastavljajo ključno, da kot eksponenti centralnih držav dvignejo solidnost antantnih držav iz tečajov. Ako bi jim enkrat res uspelo povzročiti med njimi razkol in v to tvorbo, ki jo je ustvarila svetovna vojna, poriniti zagovozdo, bi si dogodki naglo sledili in centralne sile bi se zopet domogle uplívne ingerence. Toda nekaj je Mussolini prezrl. Italija se še ne more smatrati za zmagovalca ne le zaradi tega, ker okupiranih področij ne more smatrati za premagano ozemlje, saj končno tudi reatlabacija nemške posesti v Trentu ni najodločilnejša, ampak historična poteza Nemcev gre dalje. Mussoliniju bi potem preostala dvomljiva čast Goethejevega »Zauberlehrlinga«: duhov, ki jih je klical, se ne bo mogel rešiti . . . Le predstavljamo si situacijo:

Italijanski narod je dal človeštvu na stočine velikih mož, umetnikov, filozofov, politikov. Ako prepotujete Italijo, na marsikaterem kraju potegnute klebuk z glave v znak občudovanja.

belih odej, s firnežem prevlečenega papirja . . .

»Moj Bog, Challenger, menda vendar ne nameravate zapreti pot etru s firneževim papirjem?«

»Moj učeni prijatelji, niste je pogodili! Teh varnostnih priprav nisem ukrenil zato, da bi zabranil dostop etru, temveč da pridržim kisik. Dobro vem, da ne bomo izgubili zavesti, dokler bo zrak prepoln kisika. Jaz sem imel tega plina dve posodi, vi ste jih prinesli še tri. To ni sicer mnogo, pa vse eno le nekaj.«

»Koliko časa bomo izhajali s to množino?«

»Tega sam ne morem povedati. Kisik moramo štediti in ga ne prej izpustiti, dokler je zrak le količkaj še zdržljiv. Šele potem bomo izpuščali plin, ko bo skrajna sila že. Morda na ta način preživimo nekaj ur več, morda celo nekaj dni več, ki bomo v njih zrl na ugaslo svetovje. Tako odmikamo svojo lastno usodo, kolikor možno daleč od sebe in dodeljen nam bo neobičajen slučaj, da bomo namreč postali takorekro zadnja straža človeškega rodu na poti v neznatost. Ali ste toliko prijazni in mi pomagajte pri postavljanju plinovih cilindrov? — Zrak postaja že zelo težak.«

Conan Doyle:

11

Razpad in vstajenje svetovja.

Roman.

»Da, gospod?«

»Hvala vam za zvesto službovanje, katero ste toliko časa pri meni opravljali.«

Preko prevetrenega obraza sluge je šinil smehljaj.

»Kaj hočete, to je bila pač moja dolžnost,« je odvrnil.

»Danes napoči konec sveta, Austin.«

»Da, gospod. Ob kateri uri?«

»Tega ti ne morem natančno povedati, Austin, toda še pred nočjo!«

»Dobro, gospodi!«

Kratkobesedni Austin se je priklonil in odšel. Challenger si je prižgal cigareto, pomaknil stol bliže svoji soprogini in vzjel njene roke v svoje. »Dete moje, veš, kako je z nami,« ji je dejal. »Svojim prijateljem sem že objasnili. Mislim, da se vendar ne bojim?«

»Ali bo bolelo, George?«

»Toliko, kolikor čutili, kadar se uspeva zobozdravnik. Vselej, kadar si se dala uspavati, si pravzaprav umrla.«

»Te občutje pa je bilo zelo prijetno.«

»In prav slinba bo tudi smrt. Okoli stroj človeškega telesa nima moči, da bi obdržal prejete vtise, vendar pa sluti duhovno slast, ki je v sanjah ali pa v uspavanosti. Morda je narava zročila čudežna vrata in jih pregrnila z mnogimi vonjimi in leskečimi preprogami, da bi pripravila našim strmečim dušam dovolj krasen vhod v novo življenje. Kolikrat sem prodiral v resnično življenje, vselej sem našel le dobroto in modrost. Če kdaj, je ubogi zemljan gotovo potreben nežnosti pri nevarnem prehodu iz življenja v smrt. Ne, Summerlee, vašega materializma ne maram, kajti — najmanj — sem premočna stvar, da bi se razlezel v samo snovne sestavine, v kepo soli in tri vedro vode.« — Tu — tu — je potokel z ogromno pestjo po svoji močni glavi, »tu je nekaj, kar se pač poslužuje snovi, a vendar ni nastalo iz nje in je povsem drugega bistva; — tu — tu je nekaj, kar bo premagalo smrt, česar smrt ne bo nikoli uničila!«

»No, ker smo pri smrti, bi pripomnil to-le,« je dejal lord John. »gotovo sem dober kristjan in razumem naše dede, ki so se dali pokopati z sekirami, puščicami in leki vred, kakor da bodo tudi stane nadaljevali običajno življenje. Ne vem — ne vem, če se bo bi tudi

jaz počutil bolj mirnega, ko bi mi v grob položili moje »štiristopetdesetice« in puško za ptiče, zraven pa še dve nabranki patronov. Morda je moja želja prismojena — toda, kaj morem za to. No, kaj porečete, gospod profesor?«

»Hm,« je odtegnil Summerlee, »ker že hočete, da vam povem svoje mnenje: vaša želja se mi zdi brezdvajben padec nazaj v kamenito dobo ali pa še v bolj živo preteklost. Jaz pa sem človek dvajsetega stoletja in hočem umreti kot kulturni Evropejec. Ne bi rekel, da se smrti bojim bolj kot vi vsi, kajti naj se zgodi kakoli, meni itak ne preostaja več mnogo let. Toda vendar se mi zdi preneumno, da bi tu vdano sedel in, ne skrbé za obrambo, čakal konca kot ovca mesarja. Ali ste trdno prepričani, Challenger, da je vsaka pomoč izključena?«

»Rešitve ni nobene,« je odvrnil Challenger, »v najboljšem slučaju se bo nam posrečilo, da življenje za nekaj ur podaljšamo, da bomo vsaj opazovali potek te močvirne Zaloigre, v kateri pademo kot žrtve tudi mi. Ali le to začasno podaljšanje življenja je v moji moči. Ukrenil sem razne varnostne odredbe — — —

»Kisik?«

»Uganili ste! Kisik!«

»Toda kaj nam utegne koristiti kisik, ko je ves eter zastrupljen. Med kisikom in etrom je prav tolik razloček kot med opeko in plinom. To sta dve povsem različni materiji. Druga se more na drugo učinkovati. Tega sredstva vendar ne mislite resno, Challenger.«

»Dragi moj Summerlee, na ta eterski strup gotovo vplivajo materielne snovi. To sem spoznal po načinu in razdelbi pojavivših se učinkov. Sprva, res, da nisimo utegnili kaj sličnega domnevati, toda zdaj so te domneve dejstvo, o katerem ni mogoče več dvomiti. Zato sem trdno prepričan, da je plin kisik, ki povzroča življenjsko silo in odpornost telesa, zelo pripraven za uničevanje vpliva strupa »daturona«, kot ste ga vi prav dobro imenovali. Seveda ni izključeno, da se motim, vendar pa kot vedno, trdno verujem v resničnost svojih domnev.«

»No,« je dejal lord John, »ali naj se morda lepo vsedemo in naj vsak začne sesati iz cilindra s kisikom kakor dete iz steklenice? Hvala za tako sredstvo!«

»Kdo pa pravi, da bomo to delali,« je odvrnil Challenger, »poskrbel sem — največ na prigovarjanje svoje žene — da ostane spalnica kolikor mogoče bakterično zatvorena. S pomočjo de-

Umetniški zakladi se množijo po vrsti in inteligencija vseh narodov roma do njih in jih občuduje. Tisočeri služitelji umetnosti vseh narodov najdejo na njih vlec intencije in oplojitev motivov za lastno nadaljnje udejstvovanje. Glavno mesto tega umetniškega naroda ni bilo le v starem in srednjem veku, temveč posebej še v zadnjih stoletjih in tudi v najnovejši dobi srce svetovne psihe. Italijanski narod, v svojih temeljnih potezah prav tako plemenit in dober kakor slovanska duša, ima ravno tako kakor Slovani zgodovino težav in bridkosti. S sočutjem gre človek skozi muzeje v Milano, Veroni, Benetkah, kjer se nahajajo relikvije narodnih mučnikov.

Kaj pa naj bi bila prva etapa, na kateri hoče Mussolini nastopiti proti Jugoslovenom? Ali bi nam privoščil isto usodo, kakor jo je Italijanom prisodila avstro-ogrsko monarhija v Milanu in Benečiji? Toda tudi Jugoslavija ima moč, ki so pripravljene trpeti za domovino in narodno last. Ali naj se še boli razpali mržnja, namesto da bi po veliki moritvi svetovne vojne nastopilo končno izmirjenje? Mussolini, ki je znal nase obrniti pažnjo vsega sveta, hoče torej po receptu propadle avstro-ogrške politike začeti vlivati olje v ugašajočo žrjavico svetovnega požara? To pa proti svetovni zavezniku, ki je v najtežjih trenutkih svetovne vojne stal ob strani Italije, in v korist priliznega sovravnika, ki ima največji interes na tem, da se antanta, katere eden glavnih činiteljev je Italija, začne majati v teme-

lihi. Močni karakter Mussolini naj bi kot slaboten medij podlegel varljivim in spletkarski madžarsko-nemški sugestiji. On hoče svojemu narodu, ki mu sicer želi vse najboljši, nakopati nemiropirne nasprotne — nas Jugoslovene. On hoče, sledeč sugestiji, 500 tisoč sinov — cvet svojega naroda, žrtvovati zato, da zastraži svojo mejo in očuva stotisoče zarobljenih Jugoslovenov v italijanskem okviru.

Drzujemo si postaviti povsem drug predlog, ki bo pogodu tako Italijanom kakor tudi Jugoslovenom in ki posebno Italijanom ne povzroči nobenega rizika. Ako Mussolini razpolaga s trdnjo voljo in ako svojo politiko ustvarja po veliki dalekovidni konceptiji, potem naj skusi premagati Jugoslavijo, toda ne s kanoni, temveč — z duševnim, etičnim, humanim orožjem, z mobilizacijo prijateljev! Tu gre predvsem za Reko, ki je ključ ne le do naših gospodarskih zvez, temveč tudi do naše splošne medsebojne vzajemnosti. Italija ima pristanišče obilo, Reka pa mora ostati ventilacija velike jugoslovske ekspanzije. Govoriti o koristih, ki bi jih donesli mir in uviden sporazum, je odveč. Saj ležijo na dani! Ako je Mussolinijev duh sloboden vsake sugestije, naj se dvigne k višjemu poletu, zakaj ne bi mi, temveč ves kulturni svet mu bo sledil z radostjo in občudovanjem. Le v tem smislu pozdravljamo nacionalno, patrijotično in humano Italijo!

A. G.-k.

Razdelitev avstro-ogrskih arhivov.

Na Dunaju, sredi junija.

II.

Iz dosedanjega dela tega članka je mogla naša javnost dobiti jasnejšo sliko o ogromnem obsegu in važnosti tega vprašanja za našo državo in za stotisoče njenih članov. Velik del naše zgodovine je v teh arhivih, pa tudi vitalnih interesov mnogih državljani. Po dani smo vsaj vidne splošne obsebe tega, kaj prav za prav hočemo od bivše monarhije; podrobne zahteve bi mogli sestaviti edino le večaki iz vsake stroke, vsake bivše centrale posebe. Ako pa hoče krdokoli priti na Dunaj zdaj, da bo tu izločeval iz arhivov, kaj vse je našega, ali bi moralo biti naše, potem mu treba zabrusiti v obraz, da je velik domišljavec in nepreračunljiv škodljivec naših ogromnih državnih in zasebnih interesov.

Poleg slike v obsegu in pomenu pa smo videli tudi edino pravo pot, po kateri bi bili prišli do zaželenega namena v polni meri, ako bi bile obveljale smernice, ki jih je dal že znani dunajski revolucionarni »Odbor južnih Slovanov« in jih je hotela vestno in strokovnjaško izvršiti likvidacijska komisija pod predsedstvom dr. Ploja.

Kako lepo in edino pravilno je bilo pričeto to veliko delo. V svesti smo si bili večstoletnih vezi naših dežel z bivšo monarhijo, s katero smo se razvijali iz temne primitivnosti v moderno življenje. Dokumenti tega razvoja, pričeti in kontinuiteta pravnega in upravnega ustroja, sledovi večjega dela našega političnega in kulturnega in gospodarskega življenja so v teh arhivih. In tu je običajno na stotisoče še neresenih zadev sedanje generacije, često eksistentne važnosti za nešteto naših rajakov. — Zato smo določili, da so bili naši likvidatorji v vseh centralah, v kolikor je bilo le mogoče, samo bivši dolgoletni

uradniki v teh centralah, katerim je bilo vse znano: preteklost in sedanjost in zlasti važni spisi še neresenih zadev. Saj so šli premnogi ti spisi skozi njihove roke, oni so vedeli, kje jih najdejo. Vrh tega so si naši likvidatorji bili dolgoletni kolegi ostalim avstrijskim uradnikom, ki so se čutili kot glavne varuhe vse centrale, ali bili so tudi tovariši čeških in poljskih uradnikov, s katerimi bi delali roko v roki. — Takim našim likvidatorjem ni mogoče ničesar prikriti in oni bi našli vse, česar nam treba. Marsikje se nahajajo tudi tajni arhivi in sezname. Kdor za nje ne ve, ne more do njih, ako mu jih avstrijski uradniki hočejo prikriti. — Zda si pa predložite, kakošna sirota bi bil v teh-le centralah kak nepoučen uradnik iz Srbije ali koderkoli drugod, ki o stari avstrijski upravi nima pojma in bi prišel tjakaj kakor teliček skozi nova vrata.

Ali naša likvidacijska komisija je bila razglašena, a kar so nabrali, je bilo nesortirano, zmetano v zaboje, ki dano neke leže zabiti. — To našo komisijo je takoj od početka ovirala in končno ubila nesrečna Pribečičeva direktiva: »Kaj nas Svabe brigajo«, ki nam jo je dal prvič kot podpredsednik Narodnega Veča in pozneje kot minister iz Beograda. — Naloga sedanje radikalne vlade je, da popravi vse te vnebovračne grehe, v kolikor je to sploh še mogoče. — Da je treba nekaj storiti, je uvidela in določila komisija treh oseb. Ali sestava te komisije po številu in kvalifikaciji dokazuje, da tudi radikalna vlada nima pravega pojma o velikosti in važnosti tega dela, ki ga končno moramo izvršiti. Za to sem se odločil, da to javno podam praktičen vzgled, kako se moramo tega dela lotiti. Doslej smo videli ogromnost in važnost tega vpraša-

nja, poslej ga pogledimo, kako ga izvršujejo — Čehi, ti naši učitelji na raznih poljih javnega življenja.

Vlada ČS. republike je bila sklenila z Avstrijo dvojne pogodbe: prasko in brnsko, ki sta temelj likvidaciji vseh vprašanj. Ali tudi Čehom se je bilo primerilo, da na neko možnost niso mislili ob sklepanju pogodb, namreč: da vsi spisi in listine iz Slovaške niso v Pešti, marveč tudi na Dunaju. Na poslednjo možnost se nobena pogodba ne ozira. — To omenjam, da vidimo, kako je treba pred sklepom pogodb misliti na vse eventualnosti.

Ker je vlada odredila, da mora biti ta likvidacija končana v letu 1923, je morala lanske število uradništva pomnožiti na — 122 oseb in sicer:

1. Spojna pisarna ima nalogo, da vodi vse oddelke, tu sem mora priti vsaka zadeva. Na čelu je šef komisije dr. Václav Vávra, naslednik ministrstva Záhradníka. — Poleg njega dve uradnici.

2. Posebne zadeve po dispozicijah poslanika. Dva uradnika, oba dr. prava.

3. Legacija, eden uradnik.

4. Seznam skupnega materiala. Načelnik dr. prava in ena štiri ženske.

5. Središnica za radeljevanje spisov po oddelkih. Načelnik en inženir in dvoje žensk.

6. Ministrstvo notranjih

7. Ministrstvo notranjih poslov. Načelnik dr. prava, dva pogodbeni uradniki in oni pod št. 3.

8. Naučno ministrstvo. Dva dr. prava in dva uradnika.

9. Najvišji računski dvor in dvornier. Dva uradnika.

10. Pravosodno ministrstvo in najvišja uprava sodišč. En dr. prava in še en uradnik.

11. Finančno ministrstvo. Pet uradnikov; med njimi načelnik finančni svetnik in en dr. prava.

12. Poljedelsko ministrstvo. Dva dr. prava iz bivšega p. m. in še dva pogodbeni uradnika.

13. Ministrstvo pošty in brzojava. Dva uradnika iz bivšega ministrstva in dva pogodbeni.

14. Ministrstvo javnih del. Trije uradniki.

15. Železniško ministrstvo. Načelnik višji svetnik drž. železnice, trije inšpektorji, trije oficijali in ena asistentka.

16. Trgovinaško ministrstvo. Dva uradnika.

17. Ministrstvo deželne brambe. Oddelek: izgube, grobišča in ostaline. Načelnik podpolkovnik iz bivšega ministrstva, in še sedem uradnikov obojega pola.

18. Min. d. b., odd. matrice: 2 polkovnika in 8 pogodbenih uradnikov.

19. Min. d. b. — skupna pisarna matric, izgub in grobišč. Načelnik ritmojster in 3 pogodbeni uradniki.

20. Min. d. b. — Vojni arhiv in muzej. Načelnik dr. Vladimír Klecanda, deželni arhivar iz Prage, 1 polkovnik, 1 major, 2 stotnika in 3 pogodbeni uradniki.

21. Min. d. b. — zrakoplovni referat: 1 uradnik.

22. Min. d. b. — justični referat: 1 general, 1 major, 1 ritmojster, 2 pogodbeni uradniki.

23. Min. d. b. — referat vojne uprave: 1 uradnik.

24. Min. d. b. — generalni štab, železniške, brzojavne in ženijske zadeve, poljske čete: 1 stotnik.

25. Min. d. b. — referat osebnih listin (silno vožnja za posamičnike); 1 podpolkovnik, 2 ritmojstra.

26. Min. d. b. — referat admin. pravnega oddelka: 1 major, 1 ritmojster.

27. Prepisovalnica: 1 stotnik, 7 tipkari.

28. Zbiralnica. Dva oficijala in šest delavcev. Oficijala vodita točno evidenco vseh spisov, ki so bili že odpisani in domovino. Ako torej katera koli oblast ali posamičnik reklamuje kak spis ali listino, ugotovi najpoprejši ta oddelek, če že ni bilo najdeno odpisano. — Delavci so zaposleni edino pri — ekspediciji. Torej 6 ljudi vedno samo — zavija in odpisuje spise, listine, vrednote v domovino.

29. Skupna pomožna pisarna. En ravnatelj in 6 uradnikov obojega spola.

30. Telefonska domača centrala. Torej vsega skupaj 30 oddelkov s 122 uradniki. Vsi ti prejemajo nekaj čez 2 milijona Kč plače. Najbolje plačani imajo čez 6000 Kč ali čez 12 milijonov Ka mesečno, delavci po 1000 Kč ali čez 2 milijona Ka.

Ves ta aparat deluje z nervozno naglico, ker do konca leta morajo končati. Lahko si mislimo, da ČS. republika ne vzdržuje toliko aparata na Dunaju brez nujne potrebe. Čehi hočejo imeti vse doma, kar se njih tiče in kar je njihovo; hočejo imeti vse historične pripomočke, vse priče kulturnega in gospodarskega razvoja, kontinuiteto vsega javnega življenja, na katerem sloni današnje stanje naroda in države, — in ne, da bi morali vsak hip letati na Dunaj in tukaj lepo prositi, da jim milostno dovolijo vpogled, — kakor moramo prositi mi! Naš položaj ni dostojen za samostojno državo!

Češki interesi niso nič večji od jugoslovenskih. Pravijo celo, ker imajo vsak dan take dokaze po rokah, da so naši interesi še večji od njihovih, ker mi imamo Bosno in Hercegovino in — mornarico. Zato kar ne morejo razumeti, kako je sploh kaj takega mogoče, da edino mi se nič ne brigamo za ves ogromni material, ki — je naša last in nam bo neobhodno potreben.

Ko je bil češki aparat postavljen, bi Jugoslaviji ne bilo treba niti polovice tega kljub ogromnosti dela, — ker bi naši uradniki delali poleg čeških, ki so strokovnjaki in poznajo istotako dobro tudi naš material. Čehi bi našemu uradniku kar sproti, kakor bi jim naš material prihajal v roke, zmetali na mizo, namesto da ga puste obležati na starem mestu. Mi bi torej prihranili veliko dela. Ali hočemo vse to ogromno delo šele pričeti? — Se je nekaj časa, dokler so Čehi tu, da izkoristimo položaj! Kaj je treba storiti, je na dani: Za vsako sekcijo po češkem vzorcu je treba poslati na Dunaj vsaj po enega dobrega uradnika, ki je tu že služil v prejšnjih časih. Nekaj jih živi na Dunaju, le pridobiti jih je treba, pred vsemi pa dr. Ivančiča.

Sedanja vlada je pokazala nekaj dobre volje in zanimanja s tem, da je imenovala tročlensko komisijo, ki ima priti na Dunaj 15. t. m. Ali baš s tem je zopet pokazala, da nima jasne slike o ogromnosti in važnosti tega vprašanja. Edino radi tega sva se oglasila dr. Ivančič »Slovenec« in jaz v »Slovenskem Narodu«, in morda še v zadnjem hipu pripomoreva, da spravimo vse na pravo pot. S komisijo dr. Corovića nam ni nič pomagano. Zato apelujem na sedanjo radikalno vlado s polnim zaupa-

njem, da se loti rešitve celotne likvidacije s staro mornarhijo z vso vncmo in resnostjo, dokler je še kaj časa za to.

Pismo iz Nemčije.

V Kölnu, sredi junija.

Panika je zadnje dni zavladovala po vsej Nemčiji. Marka pada in pada, in zdi se, da nobena sila ne more ustaviti tega padanja v — neskončnost. Dolar je danes dosegel višino 150.000 mark. Naravno je, da rapidno rastejo pri tem cene, a tudi, da nikdar ne morejo dobiti paritete tečajev.

Trgovci se jedva morejo ubraniti velikanskega povpraševanja. Trgovine so po več ur dnevno zaprte, da v tem času morejo dvigniti cene, oziroma preznakovati blago. Kajti — kaka ironija — vsakdo je pod kaznijo dolžan, opremiti svoje blago s cenovnimi lističi. Tako je odredila »High allied Rhineland-Commission«. Kaj to pri teh razmerah, ko se vrednost denarja manjša od ur do ure, pomeni, si vsakdo lahko misli.

Najobčutnejše so pri tem, kakor vedno prizadeti srednji sloji, bodisi trgovci, uradniki itd., ki so navezani na marko. Trgovci si za vsoto, ki jo je pred eno uro dobil za svoje blago, ne more nabaviti niti polovice istega. Oni, ki so navezani na stalno plačo, ki se običajno plačuje vnaprej, lahko strda do konca meseca, ako ne najde kake pomoči.

Z 21. t. m. se povišajo tarife cestne železnice za 200 %, kar je v primeri z avstrijskimi cenami minimalno, kar pa je tu vzbudilo vzklid ogorčenja. Tako vse cene rastejo od dne do dne, od ure do ure, in s tem prihajamo v znani »circulus vitiosus«.

Inozemstvo danes bolj, kot kedaj popreje prodaja marke, kar naravno tudi jako vpliva na razvoj tečaja. Londonška borza bo prenehala s notiranjem nemške marke, iz Newyorka prihaja zjutraj tečaj marke mnogo slabšeji, kakor je tu bila zadnja notica.

Predaleč bi vodilo, da natančneje opišem ta razvoj, a sigurno je to, da gre velik del nemškega ljudstva s tem svojo pot — v propast. Edina industrija ostane pri vsem tem kaosu precej ne dotaknjena, kajti ona vodi svoj račun v zlati marki ali tujih vrednostih, ona si lahko nabavi deviz in se s tem oprošča nepotrebnih mark. Nikdar ni bilo v industrijskih krogih videti večjega razkošja, kakor ravno sedaj.

V kolikor se položaj more danes presoditi, vodi sedanji razvoj, ako nadaljuje svoj tempo — v ruske razmere. Pred letom dni, ko je dolar notiral v Berlinu 380 mark, se je vsakdo smejal, če je kdo rekel »Verjemite mi, dobimo še avstrijske razmere«. Tudi danes je upanje in zaupanje v produktivno moč Nemčije pri njenih državljanih veliko, toda vključ temu vsakdo gleda s strahom in skrbjo v bodočnost.

Spominjajte se

„Družbe sv. Cirila in Metoda“!

— Položnice prilagamo danes vsem onim cenj. naročnikom, katerim poteče naročnina koncem junija ali prve dneve v juliju. Prosimo pravočasne obnove, da jim pošiljanje ne zastane.

Fr. Z.:

Zastran novih uličnih imen.

Zastran njih je zborovala na magistratu ne vem ali komisija ali anketa, mene ni bilo zraven in ne vem, kako so sklepali in kaj so sklenili.

Ampak sem odločno zoper.

Slovenci smo kulturni narod: 375 imamo zaslužnih mladičev! Pa pravim, ja nismo kulturni narod, ako ne dobi vsak sleherni izmed tega števila svoje ulice, da bo po njem imenovana! Na ženske je komisija sploh pozabila, dasi imamo jako zaslužne, in ne bi smela biti ovira, da so še žive, hvala Bogu, kajti je naše ženstvo toliko požrtvovalno, hvala Bogu, da ni dvoma in bi se dobila katera in bi umrla na altarju domovine za vzvišeni cilj.

Jaz pravim, vse do zadnjega je treba preskrbeti in do zadnje in ne sme ostati brez strehe in na cesti; oziroma na ceste in cestne table morajo vsi in na ulice in trge in zagate.

Ta hip je na razpolago za nova imena 20 ulic, 5 cest, 4 steze in ena brv. Toliko jih je brez imena ali pa bi se jim stara imena lahko skatirala brez škode in zamere. Število je veliko. Jaz pa pravim, da je šadostno, še preveliko je.

Tožijo, tudi na tem ponu da je stanovanjska beda in da je treba važnosti in skromnosti in zato da dobe oni zaslužni velmiki, ki se pišejo enako, po eno ulico vkupe. Jenkova ulica da bi potemtakem postala spomin

vseh imenitnih Jenkov, pa naj so brenkali na muzo glasbe ali na ono poezijo. In kdor bo prišel po ulici in bo bral napis, pa si naj misli onega, kateri mu je bolj pri srcu.

Priznavam, kal dobre misli tiči v tej nameri. Ampak preozko je gruda!

Ako je stvar taka in že lahko velja ulično ime za skupine ali krdele, vprašam: Kje stoji zapisano, da mora biti ulica imenovana baš po prijmu?

Jaz sem za to, da jo kratko imenujemo Josipovo, Franjevo, Ivanovo ulico, pa bo s skromnim potroškom treh zanikarnih ulic sijajno preskrbljenih dvesto slavni glav, če ne več.

So samostani, ki bero plačane maše in je v eni maši združenih petindvajset maš, kajti je valuta ulica padla. Taki maši pravijo mašon. Pa bi se omenjene ceste in ulice lahko imenoval ceston in pilcon pa bo vsak vedel takoj; pozor! Tukaj je ovekovečena rajnka kultura slovenska na debelo, slava ji in dol klobuki!

To je moj prvi predlog.

Mislil pa tudi še, čemu bi morala biti vsa ulica, pa naj je Bog ve kaj, ko dolga, imenovana le po eni osebi. To je potrat! Čast komur čast — toda častena gospoda velmiki naj izvolijo vpoštevati reči in razmere, ako ni, pa ni! Ulica naj se razdeli in se naj vsak zadovolji s svojim deležem — da ga bo le toliko, kolikor ga potrebuje tabla, pa bo!

To je moj predlog št. 2. Kratka sta oba in preprosta, pa kaj za to — da sta le dobra in mislim, da bo z njima

ma reč spravljena v red in rešena čast našega mesta in rešen naš glas pred svetom.

In še bo preostalo nekaj cest in ulic in kaka pot za druga imena.

Sama lastna imena so izguba. Švaba pravi: »Nomina sunt odiosa«. In se malo bojim, da bodo lastna imena v zadregu našemu vrlému meščanstvu, ko ga bo tuje izpraševal, kdo je to in kdo je to, in vrló meščanstvo ne bo vedelo, kdo.

Mislil, malo poezije ne bi škodovalo za izpremembo. Mislil, da se ne bi slabo glasila »Kaj nam pa morejo — ceste« in »Buči, buči — nabrežje«. Ali pa »Ti si urce zamudila — pote« in »Mile, mile lunice — moste« in »Kolik kapljic, toliko let — ulice«. Tako imena bodo vsakomur domača in jih bo razumel in se mu smejalo srce in bo okrepcan stopil okoli vogala zopet med naše slavne rajnke.

Se za starodavna cesina imena se bo našlo kaj prostora, za Kravjo dolino, za Blatno ulico in za Kurjo vas. Ta imena so v tesni zvezi z domačo zgodovino, dragocen so nam spominček preteklih dob. In mi prihaja misel, kaj, če bi bila ta imena prenosna in ulične table na prenosnih stojalih in bi se podeljevala le začasno in po zaslugah in bi ulice lahko tekmovali druga z drugo za ime. Kurja vas bi bila morebiti ono, kjer bi se vršilo največ zborovanj, kajti so naši predniki imenovali zborovanja »kurji lantak« in ne bi bilo to nič razglavliva, ampak zgodovinsko

Kravja dolina bi bila ona ulica, ki bi se izkazala za najživahnejšim nočnim prometom. In tako dalje. Zdi se mi, ta misel ni nesijajna.

Pozvedel sem, kje stanuje predsednik za nova ulična imena — zavist in sebičnost sta tuji mojemu srcu — in sem šel in sem mu razložil svoje nasvete in predloge.

Ne rečem nič, od kraja je bil dosti priazen in me je poslušal do konca. Potipal mi je žilo in je dejal, naj bi pil kozarec tople vode z dvema jedlinima žlicama Karlovačke soli.

Odgovoril sem vtljudno, da sem ganjen. Tolikšnega gostoljubja da nisem pričakoval, hiši pa se takoj pozna, da jo preveva jugoslovenski duh, in če mu je vseeno, sem rekel, bi mesto Karlovačke soli rajši prosil za čašico silivke. In ker govorila baš o živilih, sem dejal, da mi je prišla ta hip nova misel. Pri uličnih imenih da ne smemo pozabiti industrije in obrti. To bi bil smrtni greh. Kaj je najdalje neslo našo slavo? sem dejal. Mar naši pesniki? Mar naši slikarji? Ne, nego kranjska klobasa in kranjsko zelje! Pozna ju Dunaj, pozna ju celo Berlin in ju čista z nehljnim užitek. In ko že ima tako priprast sadež, kakršen je hren, svojo Hrenovo ulico, tem umestnejše je moj predlog, da se ceste in ne najslabša nujno krsti na ime: Stradon kranjske klobase in kislega zelja!

Gospod predsednik je vstal in sem mislil, da gre po silivko. Pa ni žel, nego rekel je, da mi ne mara prikriti

da ima pomislekov zoper moje predloge. Poglaviti namen cest in ulic, je dejal, da je tako rekoč ta, da služijo prometu. Pa morajo tudi njih imena služiti temu namenu. Nikakor jim ni namen ta, da bi pripravljala na izpit iz slovenske kulturne zgodovine ali da bi pospeševala tekmo zastran blata in pljanjih krav. Rekel je, da se je izogibati vsemu, kar bi v prometu in na oblašvih povzročalo težkoče in zmote in zmešnjave. S tega vidika pa da so moji nasveti v dobrem delu bolj šibko podkovani.

Silivke se ni dotaknil ne z besedico več, tako se mi zdi, da se je bil zastran nje premislil in skesal.

To ni napravilo ugodnega vtisla name, moram reči, da ne.

Izjavil sem, njegov pomislek da sploh niso podkovani, ampak da so bo si in da jih ne vzamem na znanje. Ta moja izjava ga je očitno porazila. Moje ogorčenje je bilo jako ogromno in sem mu očital v zobe nekulturnost brez spoštovanja blagopokojnega prahu in pepela naše zgodovine in umetnosti in poezije in sploh in vse. In sem rekel, da ga bom v javnosti očiglasal.

Te besede so ga zadele v živo, spravile so ga v zaslužno stanje obupa, hrupno je zaloputnil za mano vrata.

Toda nisem mu dal odgovora.

Kar se pa tiče novih uličnih imen, — jaz ne poznam sklepov komisije ali ankete — mene ni bilo zraven. Ali po trdnem mojem prepričanju je vse vknaj zavezano temeljito.

Velika skupščinska debata o Sloveniji.

Zanimivi statistični podatki o trgovskem šolstvu v Sloveniji. — Narodna skupščina je sprejela v celoti zakon o kreditih. — Danes debata o proračunskih dvanajstlinah.

— Beograd, 27. junija. (Izv.) Ves čas debate o izrednih in naknadnih kreditih, posebno pa zadnje dneve, so klerikalci forsirali gospodarske in finančne razmere v Sloveniji. Navajali so klerikalni govorniki razne pritožbe in podatke, kako da je Slovenija zapostavljena na vseh poljih državne gospodarske in finančne politike. Nekatere pritožbe so bile mestoma utemeljene. Vsi klerikalni govorniki pa so zadnje dneve navajali take pritožbe in take podatke, ki so že vnaprej kazali, da so preračunjeni v zgolj demagoško - politične namene. Na včerajšnji skupščini so bila izvajanja ministra saobračaja dr. Velikar Jankoviča o razmerah v Sloveniji zelo zanimiva in značilna. Minister saobračaja je kot zastopnik ministra trgovine in industrije na podlagi uradnih statističnih podatkov reagiral na demagoški govor znanega klerikalnega pragačja posl. Žebota o trgovskem šolstvu v Sloveniji. Temeljito je zavnil klerikalne očitke o »mačehovski« politiki centralne vlade namram Sloveniji.

SEJNO POROČILO.

Podpredsednik skupščine g. Bačić je otvoril ob 9.30 dopolne redno skupščinsko sejo. Po verifikaciji zapisnika in nekaterih formalnostih je minister pravde predložil predlog sodišča za izročitev posl. Ivana Pucija zaradi žaljenja časti. Zadeva se je odstopila imunitetnemu odseku. Po nekaterih končnih interpelacijah je zbornica prešla takoj k nadaljevanju razprave o kreditih za ministrstvo trgovine in industrije.

Posl. Venčeslav Wilder (dem.) je med splošno pozornostjo zbornice stvarno kritiziral našo trgovsko politiko. Navajal je dejstva, ki ovirajo razvoj naše trgovine in industrije in ki zelo vplivajo na kurz naše valute. Govornik je med drugim omenjal:

Dočim je v vseh drugih državah ministrstvo trgovine in industrije eno najvažnejših, ker je od njegovega dela odvisen položaj valute, se pri nas to ministrstvo omalovažuje, bagatelizira in se stremi, da se to ministrstvo popolnoma uniči. Najprej se je ta resor podeljeval samostojno, nato pa je bil združen s ministrstvom financ. Ministrstvo agrarne reforme pa je prevzelo v svoj resor živostroj. Poslovni promet tega ministrstva se je tako skrčil, da je postalo popolnoma odveč in da uradniki v tem ministrstvu nimajo skoraj nikakega dela. To občutijo tudi naši trgovski in pridobitni krogi. Konzularna služba je potrebna temeljite revizije. Pa tudi ureditev trgovskih zbornic je postala aktualna. Imamo tri tipe trgovskih zbornic. Dalje nimamo absolutno niti prave trgovinske statistike, niti knjig o naši trgovini.

Govornik je dalje stvarno izvajal o problemu, kakšna bi morala biti naša trgovinska politika. Tu prihajamo na najvažnejši problem, kako v deželi organizirati smoteno trgovinsko in industrijsko delovanje. Zaprta dol naša država je popolnoma izolirana, vzhodni pa na agrarni. Ta problem pa se ne more reševati potom avtonomije, kakor to zahtevajo klerikalni Slovenci, ker bi naš neki židovi lahko škodovali industrijskim krajem, pa tudi vzhodni del naše države bi moral kazati večje zanimanje in večjo skrb za napredek naše industrije. Za gospodarski problem se da najbolje rešiti s stališča državnega edinstva. (Veliko odobravanje na levi.)

Zbornica je dalje ostro kritiziral enostransko postopanje Narodne banke, ki podpira samo velike in močne denarne magnate. Govornik je koncem svojega govora ponovil obupni klic naših trgovskih in pridobitnih krogov: »Dajte nam ne samo sposobnega ministra trgovine, ampak tudi dajte nam ministrstvo trgovine, ki je danes še ni mamo. (Viharno odobravanje.)

Posl. Vojislav Lazić (zemljor.) je zahteval ravnotežje v naši trgovinski bilanci. Zahteval pa je tudi ukinitje tega ministrstva, če se ne reorganizira v interesu našega kmeta.

Minister saobračaja dr. Velikar Janković kot zastopnik ministra za trgovino in industrijo je za tem porabil priliko, da je odgovarjal na razne pritožbe in očitke, ki so jih podali na prejšnji seji klerikalni govorniki zaradi zapostavljenosti Slovenije na trgovskem polju. Med drugim je minister izjavil, da je sam, ko vodi začasno posloje tega ministrstva, že uvidel, da so pripombe g. poslance Wilderja popolnoma upravičene. Ministrstvo trgovine in industrije je že davno brez pravega stališča.

(Klici: »Je prava vdova!«) Ministrstvo trgovine in industrije nima že dolgo časa nikakega strokovnega šefa in ministrstvo ne more pokazati nikakih pravih strokovnih uspehov. To ministrstvo bi moralo biti popolnoma strokovno in bi ne smelo biti v njem birokratizma, ki škoduje interesom trgovine. Smatra za potrebno, da prevzame to ministrstvo čim prej pravi strokovnjak. Kot minister saobračaja pa se ne more spuščati v detaile poslovanja tega ministrstva. Ugotovi samo lahko, da je to ministrstvo dosedaj dovršilo samo en posel, izdelalo je carinsko tarifo, Minister trgovine in industrije ne vodi nikake statistike o izvozu, toda po uradnih podatkih direktorice carine ve, da se je izvoz zelo poboljšal.

V drugem delu svojega govora je minister dr. Janković zelo obširno in s statističnimi podatki reagiral na izvajanja klerikalnega govornika posl. Žebota. Minister je dolžan, da na podlagi uradnih podatkov zavrne očitke o »mačehovski politiki« namram Sloveniji. Na podlagi uradnih statističnih podatkov ugotavlja minister, da je bilo za trgovske šole in slične institucije v Sloveniji določenih leta 1921. 2.800.000 dinarjev in leta 1922—23 7.300.000 dinarjev. Posl. Žebot je trdil, da se zapostavlja trgovsko šolstvo v Sloveniji in da je zato potrebna avtonomija, da bi se v tem pogledu razmere izboljšale. Nasprotno sliko pa podajajo uradni podatki. Ti podatki vse drugače govorijo. Po uradnih podatkih imamo 1 trgovsko akademijo v Beogradu in 3 trgovske srednje šole (Skoplje, Bitolj in Leskovec). Za te trgovske šole za celo Srbijo je v budgetu določen znesek 1.500.000 dinarjev, ravno isti znesek je določen za Slovenijo, ki je po številu prebivalstva daleko manjša kakor pa Srbija. Torej trgovsko šolstvo v Sloveniji ne more biti od strani vlade zanemarjeno. Upoštevajoč, da je ozemlje Slovenije manjše kot ozemlje Srbije in Črne gore, moramo priznati, da ima Slovenija velike koristi na škodo Srbije in Črne gore. Za srbske trgovske šole je določenih 29 učiteljev, Slovenija jih ima več. Pripomniti pa moram tudi, da so za ozemlje Srbije in Črne gore obstojale trgovske šole že pred vojno, dočim Slovenija pred vojno ni imela niti ene trgovske šole in ima sedanjke trgovske šole Slovenija zahvaljuvati edino naši sedanjim državnim skupščini. (Živahno odobravanje v centru.)

Minister dr. Janković je dalje navajal vladne podpore za razne trgovske in obrtne razstave v Sloveniji. Odločno je zavnil očitana poslance Žebota, ker so temeljila na napačnih informacijah in podatkih. Po uradnih podatkih je dobila Slovenija za razstave in sejne leta 1922 400.000 dinarjev, dočim Beograd do danes ni na naslov sejmov dobil niti pet par. Beograd ni dobil niti petih par, dočim sta Zagreb in Ljubljana dobila izdatne podpore. (Živahni klici v centru: »Bratje Slovenci, nimate se pravice pritoževati!«) Minister je dalje vskliknil: »Gospoda moja! Ljubljana in Zagreb se ne moreta pritoževati o mačehovski politiki. Ta očitki služijo v druge namene. Poslužujejo se vse drugačnih sredstev, samo ne stvarnih argumentov.«

Minister dr. Janković je dalje podal zanimive podatke o pogajanjih s Poljsko in Češkoslovaško glede izvoza naših vin. Ta izvoz v prvi vrsti tangira slovenske vinogradnike. Kot šef delegacije je vodil pogajanja s Poljsko glede izvoza naših vin na Poljsko. Pogajanja s Češkoslovaško so bila zaključena, zadnja pogodba o izvozu vin pa do danes še ni ratificirana.

Na priznanje posl. Žebota, da Slovenija res ni imela pred vojno državne trgovske šole, je minister kratko pripomnil: »Tako šole Vam je sedaj dala naša država!«

Zbornica je za tem v večino glasov odobrila izredne in naknadne kredite ministrstva trgovine in industrije. Prešla je za tem k razpravi o kreditih ministrstva za socialno politiko. Poslanec Kremenar (kler.) je vnaprej protestiral proti temu, da bi se ukinilo ministrstvo za socialno politiko ter je nato kritiziral delovanje tega ministrstva. Zahteval je dalje, da se čim prej predloži novi invalidski zakon in je koncem svojega govora ostro napadel delovanje sedanjega šefa oddelka za socialno politiko pri pokrajinski upravi za Slovenijo. Zahteval je, da se šef tega oddelka pozove na odgovornost in da se poveri preiskava posebnih parlamentarnih anket. Tudi ta klerikalni govornik je svoj govor zaključil s geslom: Dajte nam avtonomijo! Samo avtonomija nam more dati pravo ureditev socialnih razmer v Sloveniji. Med drugim je govornik tudi kritiziral vladno politiko prehrane posveta kraljev. Napadel je žitni zavod, kateremu je bila poverjena prehrana Slovenije od strani vlade. Ta zavod je ekspozit gotove banke, je izrazil klerikalni govornik.

Minister za socialno politiko dr. Ninko Perić je odgovarjal predniku ter je izjavil glede prehrane Slovenije, da bo odposlana v Ljubljano posebna kontrolna komisija, ki sedaj pregleduje delovanje gospodarskega društva v Zagrebu. Ta komisija bo kontrolirala poslovanje žitnega zavoda in bo imela nalogo, likvidirati akcijo za prehrano Slovenije.

Zbornica je nato odobrila kredite tega ministrstva.

Na popoldanski seji je zbornica obravnavala kredite ministrstva za agrarno reformo. Debata je bila zelo burna. Značilno je dejstvo, da je klerikalni poslanec branil interese cerkvenih posestev, interese škofov in ostale duhovščine, ki so za časa prevrata izdali manifest na verno ljudstvo, da jugosloven-

ski episkopat daje na razpolago narodu svoja cerkvena imetja.

Posl. Danalbeg (džemijet) je ostro kritiziral agrarno politiko nekdanje vladne koalicije v Južni Srbiji.

Posl. Paleš (kler.) je kritiziral postopanje vlade pri agrarni reformi v Sloveniji. Navedel je krivice, ki so se dogodile v Prekmurju. V glavnem je pa govornik bil proti sekvestrom cerkvenega premoženja in se je protivil, da bi prišlo cerkveno premoženje pod agrarno reformo. Govorili so še razni drugi govorniki. Zbornica je sprejela tudi kredite tega ministrstva.

Zbornica je prešla po končani episkopalski debati h glasovanju o sprejetju zakona v celoti. Za odobrenje izrednih in naknadnih kreditov je glasovalo 111 poslancev proti 61. Seja je bila ob 9.30 zaključena.

Telefonska in brzolazna poročila

STRAŠNO NEURJE NA OSOJSKEM JEZERU.

Toča prizadela veliko škodo. — Kamenje in pesek pokriva rodovitno polje. — Škoda znaša več milijard.

— Celovec, 26. junija. (Izv.) »Kärntner Tagblatt« poroča o strašni nevihti, ki je razgrajala včeraj ob 2. popoldne v krajih na severni obali Ososkega jezera. Vihar je povzročil v višinah obilno točo, v dolini pa se je izpremenil v neurje, ki je v nekoliko minutah popolnoma opustošilo vas Crno (Tschöran). Nevihta je dvignila kamenje in pesek in ga razmetala na razdalji 1 km in pol široko po okolici. 1 do 2 metra debela plast peska in drobnega kamenja pokriva daleč naokoli polja. Potok Schiefing je narastel v burno reko, ki je valila svoje valove po vsaki cesti in jo razjedala tako, da je popolnoma razkopala kanale za električno napeljavo. Voda, kamenje in pesek je prizadel veliko škodo na poslopih in popolnoma uničil neko žago. V neko kmetško hišo je voda nanesla pesek do prvega nadstropja. Električno napravo posestnika Bergerja v Bodensdorfu je voda in kamenje popolnoma razjedalo. V smeri proti Beljaku in Trgu je toča strašno potokila. Škoda še ni mogoče oceniti, gotovo pa znaša več milijard. Iz Beljaka je odšla v ogroženo kraje pomožna četa vojašva. Načelstvo kršćanske socialistične stranke je brzojavno prosilo zvezno vlado, naj pomaga žrtvam te katastrofe z denarno pomočjo.

VELIK POŽAR NA KOROSKEM.

— Celovec, 26. junija. (Izv.) Včeraj dopoldne je požar uničil v okolici Kleštra mnogo hiš in gospodarskih poslopih. Požar je ogrožal vso vas, toda požarnim brigadom, med katerimi je bila tudi celovška, se je posrečilo pravočasno preprečiti večjo katastrofo. Domneva se, da je bila vas zažgana namenoma.

Konferenca držav male antante in Poljske.

Predmet konferenci važni politični problemi.

— Beograd, 27. junija. (Izv.) Zadnji dogodki na Bolgarskem in skorajšnji zaključek orijentiske mirovne pogodbe silijo države Male antante, da se zastopniki teh držav čimprej sestanejo na skupno konferenco, na kateri se imajo razpravljati važni mednarodnopolitični problemi. Med Beogradom, Prago, Varšavo in Bukarešto so bile temo zadnjih dni izmenjavale misli za sklicanje konference. Na predlog zunanjega ministra dr. Ninčiča se sestanejo zunanji ministri navedenih držav v prvi polovici prihodnjega meseca v Sinaji na Rumunskem. V prvi vrsti bo konferenca razmotrivala vprašanje, kakšno stališče ima zavzeti Mala antanta namram Bolgarski. Razpravljala se bo tudi mednarodna politična situacija v srednji Evropi, v katerem vprašanju je najbolj interesirana Češkoslovaška republika. Dalje se bo rešilo vprašanje zastopnika Male antante in Poljske v društvu narodov. Društvo narodov ima na jesenskem zasedanju izvršiti važne sklepe. Končno bo konferenca rešila vprašanje vstopa Grške v Malo antanto.

NAČRTI STAMBOLJSKEGA O JUGOSLOVENSKEM IMPERIJU.

— Beograd, 27. junija. (Izv.) Po poročilih iz ofije preiskuje posebna komisija zapuščino Stamboljskega. — Med njegovo zapuščino so dobili važne dokumente, med drugimi zanimiv načrt Stamboljskega o ustanovitvi federativne jugoslovenske države. Načrt je pisan s pisalnim strojem na sedmih straneh. Člen 1. govori o ustanovitvi jugoslovenskega imperija, ki naj obsega: »srbske, hrvatske, slovenske, bolgarske, črnogorske in makedonske pokrajine. Vrhovni poglavar tega imperija naj bi bil kralj Aleksander, posneje pa bi se uvedla republikanska ustava. Narod bi imel pravico voliti predsednika rederativne republike za dobo petih do desetih let. Obstojali bi dve narodni skupščini, ena v Sofiji, druga v Beogradu.

VAŽNI SKLEPI RADIČEVE STRANKE.

— Zagreb, 27. junija. (Izv.) Danasnji »Slobodni dom« objavlja načelne sklepe Hrvatske republikanske seljačke stranke, ki so bili sklenjeni na seji glavnega odbora dne 25. t. m. — Prvi sklep dajo navodila pokrajinskim organizacijam, da prekličejo vse sedaj po delu napovedane javne shode in da sklicujejo zaupne sestanke volivcev v skladu s 4. zakona iz leta 1875. V drugem sklepu glavni odbor reagira na vlogo važni komisije glavnega organa narodnorednizacijske stranke »Samouprava«. Tretji sklep precizira načelno stališče stranke glede uvedbe banake časti. Po nekaterih vesteh zadnjih dni namerava beogradska vlada odpraviti pokrajinsko namestništvo in vzpostaviti funkcije bana. Sklep zavzema načelno odločilno stališče.

HRVATSKA INTELIGENCA SE PRIBLIŽUJE RADIČU.

— Zagreb, 27. junija. (Izv.) Za jutri sklicuje hrvatska zajednica važen sestanek, na katerem se ima revidirati program zajednice in reorganizirati stranko. Zajednica namerava ustanoviti stranko svobodne napredne hrvatske inteligence, ki bi se kot stranka svobodne in napredne inteligence popolnoma programatično, politično in taktično približala hrvatskemu narodnemu zastopstvu, to je Radičevi stranki. Na tem sestanku namerava tudi forsirati ostro izjavo proti Beogradu.

POTOVANJE DR. BENEŠA V PARIZ.

— Praga, 26. junija. (Izv.) Zunanji minister dr. Beneš odputuje 4. julija v Pariz. Ta obisk je bil že dogovorjen z maršalom Fochom, ko je bival v Pragi.

Madžarska v kritični situaciji.

— Budimpešta, 26. junija. (Izv.) V političnih krogih vlada velika nervoznost. Madžarska vlada je zabredla v veliko zagnato. Za nadaljni razvoj dogodkov na Madžarskem pa dela opozicija vlado popolnoma odgovorno. Po poročilih iz Pariza je vprašanje madžarskega zunanjeja posojila za delo na velike ovire. Med Parizom in Prago se vrše nepretrgoma pogajanja, ki kažejo na to, da Češkoslovaška na vsak način do seže odgoditev posojila za toliko časa, dokler ne bo Madžarska začela izpolnjevati določb mirovne pogodbe, in ne vzpostaviti dobrih odnosov s sosednimi državami. — Tudi reparacijska komisija ne namerava preklicati svojega prvotnega sklepa. V madžarskih parlamentarnih krogih pa se ponovno ventilira vprašanje sporazuma s Češkoslovaško, ki je baje pripravljena odstopiti (?) gotovi del ozemlja Madžarski, če bi se madžarska vlada resno lotila izpolnjevanja trianonske mirovne pogodbe in če bi se spremenil kurz madžarske politike.

ROMUNSKA KRALJEVSKA DVOJICA NA POLJSKEM.

— Varšava, 26. junija. (Izv.) Takoj po prihodu rumunske kraljice in kraljice v Varšavo so vsi tujakšnji listi posvetili temu dogodku uvodne članke, v katerih naglašajo važen politični pomen poseta visokih gostov. »Rzecz Pospolita« piše, da dve rita Poljska in Rumunija jez med nemško srednjo Evropo. Poljsko - rumunska zvezna pogodba je dopolnilo pogodbe Poljske s Francijo in Rumunije s Češkoslovaško in Jugoslavijo. Prezident Wojciechowski je priredil na čast kraljevi dvojici v palači Bellevue svečan obred in je ob tej priliki izjavil, da se prijateljstvo med obema državama razvija zelo ugodno. Kralj Ferdinand se je nagajal, da je poljsko - rumunski svaz posledice težnje, ki gre za tem, da se omogoči mir, napredek in civilizacija obeh narodov. Prezident republike je odlikoval kralja Ferdinanda s najvišjim poljskim redom, velikim križem »Virtuti Militaria« prve stopnje.

STROGO POSTOPANJE BELGIJSKIM CET V PORURJU.

— Berlin, 26. junija. (Izv.) »Berliner Zig.« poroča iz Buxera: Teror belgijskega obrednega stanja je zahteval tri nemške strave. Poleg tega je belgijsko vojaštvo ranilo mnogo Nemcev. Ubiti so bili oni, ki jih je belgijska patrola začela po določenih uri na cesti. Kdor po 8. uri zvečer pohaja po mestu, je v stalni nevarnosti, da ga patrola ustrela.

VATIKAN NAPRAM DON STURZU.

— Rim, 26. junija. (Izv.) Boj proti fašističkim volilni reformi je segel tudi v Vatikan. Monsignor Pucci priobčuje v glasilu popolarov »Corriere d'Italia« članek ki zavira trditve nekaterih listov, da bi Vatikan podpiral opozicijo don Sturza proti predloženi volilni reformi. Pucci, ki je oficijozni sodrnik Vatikan v omenjenem listu, poudarja, da je sveta stolica nad vsemi strankami, preveč pa bi bilo zahtevati navednost intervencije proti don Sturzu, ker Vatikan nikakor ni bil udeležen pri nastanku stranke in ni za njo delovanje odobreno. Ako pa je pozicija svete stolice delikatna, je po drugi strani delikatna tudi pozicija onega, ki po svojem značaju ali po svojem poklicu lahko povzroči konfuzijo med svojo lasno odgovornostjo in ono svete stolice. Kolikor bolj ostaja dalje cerkvena oblast v svojih mejah, toliko bolj je dolžnost vsakega nje podrejenega, da jej ne ustvarja neprimlik in ne nalaga odgovornosti. — Kakor se vidi, je Vatikan glede na politični boj ki se vodi proti Mussolinijevi diktaturi, zelo občutljiv in se skrbno izogiba vsaki sumnji kakoga protistališča.

STROŠKI KARLOVE AVANTURE V FRANCOSKI ZBORNICI.

— Pariz, 26. junija. (Havas.) Poslanec Landu je predložil zbornici poročilo o odobritvi kredita v znesku 70.000 frankov za kritje stroškov, izdanih za prevoz bivšega cesarja Karla Habsburškega po Dunav na Madeiro. Poročilo naslaša, da je poslaniška konferenca priznala te potne stroške kot medzavezniške.

Razgled po slovanskem svetu.

— Moskovski hudožestveniki v Ameriki. Moskovski hudožestveniki so prispeli na svoji svetovni turneji v Newyork, kjer so že priredili več predstav. Uspeh nastopa te priljubljene umetniške skupine je bil tudi na ameriški sceni v moralnem in materialnem oziru izredno velik. Dasiiravno so igrali v ruščini, so igralci s svojo umetniško dovršenostjo dosegli, da je ameriška javnost v kreiranju in mimiki videla lastne značaje in oblike iz domačega življenja. Vsi listi so poročili kritiko, ki se izraža zelo laskavo in pohvalno o ruskih umetnikih.

— Proslava Husa v Pragi. V četrtek 5. julija priredi praški občinski svet v imenu občine glavnega mesta Prage spominsko proslavo Jana Husa. Svečanost se začne ob 6. jutraj v veliki sejni dvorani magistrata s koralom »Kdo ste božji bojovníci«, ki ga zapoje pevski zbor »Hlahol«, nakar bo predaval univ. prof. dr. V. Novotný o temi »Hus in mi«. Svečanost bo zaključil pevski zbor s češkimi narodnimi pesmami.

— Ruski kroček v Bratislavi. Ruski emigranti v prestolici Slovaške so se organizirali v poseben kroček, ki prireja družabne večere in pridno deluje za zbližanje med Slovaki in Rusi. Tako priredi v četrtek 28. t. m. čajanko, na kateri bo predaval prof. I. Škultéty o kulturnih, gospodarskih in političnih stikih med Slovaki in Rusi. Bratislavska javnost se zelo zanima za te prireditve, ki so vedno dobro obiskane. Zlasti ugaja občinstvu, da se emigranti nadeajo vmešavati v politiko in promagratjo samo idejo slovanske vzajemnosti.

— Prvi kongres češkoslovaških gasilcev. Češkoslovaške požarne brambre prirede od 28. junija do 2. julija veliko razstavo, na kateri bo zastopano nad 100 razstavilcev, ki preskrbujejo gasilce s potrebnimi napravami. Istočasno se vrši v Pragi tudi prvi kongres češkoslovaških gasilcev. K obem prireditvam so povabljeni tudi gasilci iz drugih držav. Do sedaj so se prijavili adezenci iz Jugoslavije, Francije, Belgije, Italije, Bolgarije, Poljske in nekaterih drugih držav.

— Vestil iz Rusije. V Moskvi je otvorjena takozvana vojna akademija komunistov, ki bo po mnenju Trockega nadomestovala prejšnjo carsko akademijo »Pažeski korpus«. V to šolo se sprejemajo samo mladi komunistični staršev. Po dovršenih študijah bodo prevedeni golenci akademije v akademijo generalnega štaba in bodo polagoma izpodrinili dosedanje povelnike rdeče armade, ki so večinoma častniki carskega kova. Ravnatelj akademije bo bivši tovarniški delavec, sedaj poveljnik 12 pehotne divizije Jefremov, ki se je odlikoval v borbi proti Kolčaku. — V Rusiji, zlasti pa na Ukrajini, je v zadnjem času zelo razširjena kuha žganja. Milica je nedavno našla 4720 skrivnih zavetišč, kjer so kmetje iz krompirja in žita kuhali takozvano samogonko. Zaplenjeno je bilo vseh 4720 aparatov in mnogo žganja. Od aprila so se slučajno tajne kuhe žganja, pomnožili za 52 %. Ne glede na stroge odredbe sovjetske vlade ne more zatrete v preprostem ljudstvu nagnenja do priljubljene samogonke, za katero bi dal ruski kmet ali delavec poslednje hlače. — V soldatenkovski bolnici v Moskvi je umrl po dolgi mučni boleznini znani ruski geograf in antropolog, častni član akademije znanosti profesor moskovske univerze D. K. Anušin. Pokojni je bil star 70 let. Njegova znanstvena kariera se je začela 1873 leta na moskovski univerzi, kjer je položil izvit. Pozneje je organiziral po vsej Rusiji univerzitetna predavanja o antropologiji in zemljepisu in priredil na univerzi v Moskvi obsežen antropološki muzej z oddelkom etnografije in zgodovinske arheologije. Spisal je mnogo znanstvenih knjig. — V boljševičkih političnih krogih se govori, da namerava znani pravik in urednik »Izvestij« Stekolov v kratkem odstopiti. — Proti njemu je nastopil konkurent iz »Pravde« Sosnovskij, ki mu očita, da je kot publikt zakrivil več prestopkov, ki niso dostojni komunista. Baje je s pomočjo napačnih informacij zavajal ljudstvo v zmoti, špekuliral s tujo valuto in podpiral industrijske kroge. Uredništvo »Izvestij« prevarne dosedanje urednik »Krasnoj Gazete« Mihajlov-Avšov.

Politične vesti.

— Grožnja iz Zagreba. Glasilo fran-
kovcev »Pravaš« piše z ozirom na ve-
sti, da namerna vlada napeti vaje na
proti Radiću: »Naj si Beograd izbije iz
glave, da bo udušil hrvatski odpor s si-
lo. Ni to več po sredi samo Radić ali
njegova hrvatska republikanska stran-
ka. Tu je angažirano celokupno hrvat-
stvo kot tako. Mi sicer tudi sami sma-
tramo Radića za težko narodno nesrečo
in neprimliko, ali če pojde za to, da se
proti beogradskim pretenzijam stvori
ena edinstvena obrambna fronta Hrvat-
stva kot takega in ako bo Radić kazal
kolikar resne volje, da vstaja v tem
odporu do konca, ne bo nobenega pra-
vega Hrvata, ki bi se ne vrstil v to
fronto. Ako žele beogradski močniki,
da za vekov veke zastrupijo razmerje
med Hrvatstvom in Srbstvom in jih na-
pravijo neznozne, naj samo poskušajo
operirati z armaturami.« — Menimo, da
je vlada v svoji širokogrudnosti izpila
že skoro vsa sredstva, da privede Ra-
dića na pot pravega razumevanja med-
sebojnih srbohrvatskih odnosov. Ako
je sedaj uvidela, da Radić ni dostopen
pametnemu in treznemu predurku in
da kljubuje kakor nagajivo dete, potem
se niče ne more čuditi, ako jo je minilo
potrpljenje in ako hoče Radića spraviti
k razumu in pameti — z drugimi sred-
stvi.

— Vojna je začela. Pod tem naslo-
vom piše beogradska »Politika«: »Voj-
na se je začela. Notranja vojna, ne zu-
panja. Z Radićem, ne s Cankovim. Za-
čela se je naenkrat na vsej črti. Začela
je, ko je Radić to najmanj pričako-
val: v trenutku, ko je Radić pripravil
svojo veliko ofenzivo proti radikalski
vladi, je radikalska vlada pričela s svo-
jo ofenzivo proti njemu. Proti radikalski
vladi, pravimo, ker proti državi je
Radićeva ofenziva pričela že davno, že
s prvim dnevom narodnega osvoboje-
nja, že s prvim dnevom narodnega
ujedinenja. Po onem starem vojnem
pravilu, da je vedno bolj napadati, ne-
go biti napaden in da je vedno težko
onemu, ki se brani, je radikalska vlada
napadla in Radić je prisiljen se braniti,
tako težko onemu, ki se brani...« —
»Politika« zaključuje svoja izvajanja:
»Za g. Radića so to poslednji dnevi,
da krene na pravo pot, in ta pot je:
državi in samo k državi.«

— Radićev govor v Sarajevu zaple-
neno. Sarajevske »Večernje Novosti«, ki
so prinesle Radićev govor v Zagrebu, so bile
od policije zaplenjene.

— Bolgarska vlada je izpustila zem-
ljedejske poslance Turke. »Vreme« po-
roča, da je bolgarska vlada izpustila iz
ječe vse one zemljedejske poslance,
pristaše Stambolijskega, ki so po na-
rodnosti Turki. Baje je interveniral za
te poslance — Kemal paša.

— Madžarska impertinenca. V čas-
opisu »Služba« je bil objavljen članek,
v katerem se je povdarjalo načelo, da
je dolžnost tujcev, prilagoditi se večini
v državi in učiti se njih jezika. Brati-
slavsko madžarsko časopisje je pa de-
duciralo iz tega takšen sklep, ki je, mi-
rno rečeno, prava impertinenca. Poziva
namreč Čehe, ki so na Slovaškem,
da bi se v smislu zgoraj omenjenega
načela prilagodili kakor tujci Madžarom
in se učili madžarskega jezika, če ho-
čejo z Madžari občeovati! Madžari neki
niso dolžni prilagoditi se tujcem Če-
hom. Tako nazore imajo torej madžar-
ske manjšine o državnem jeziku češko-
slovaške republike. To naziranje naj bi
podnetilo češkoslovaško vlado, da bi
še intenzivneje negovala češkoslova-
ščino v uradih. Vsekakor bi bil to naj-
boljši odgovor na madžarsko izzivanje.

— Angleški nasveti Mussoliniju. Angleški list »Times« je napisal dol-
g članek o poziciji italijanskega ministr-
skega predsednika Mussolinija. Pravi,
da je ogromna večina inteligentnih in
patriotičnih Italijanov zelo v skrbeh,
ali bo mogoče izvršiti ozdravljeno It-
alijo, ako se bo nadaljeval sedanji sis-
tem. Sicer so Mussoliniju hvalčili, da
je rešil Italijo iz kaosa, ki se je opasno
razvijal, in žele, da ostane še na krmilu,
ker bi s njegovim odstopom nastal pra-
vi pravcati kaos v Italiji, toda zadnji
čas je, da razume potrebo za povrni-
tev na prejšnje poti in sicer kolikor mo-
goče hitro. Fašizem je bil spretel v de-
želi kot sredstvo in ne kot cilj, fašizem
je bil in je diktatura, določena, da reši
državo pred pretečo nevarnostjo, ali
da preneha takoj, ko ta nevarnost mine.
Italijani so drage volje pripravljeni za-
no ustavitev konstitucije ali dolgo časa
bi ne prenašali nikakega sistema, ki bi
se hotel uveljaviti namesto ustave. Ne-
naupanje fašizmu narašča vsled znakov
pri številnih fašistovskih voditeljih, da
se smatra fašizem za trajen sistem vla-
de in da se ga boče napraviti kratko-
malo za vladni sistem. — Sličnih na-
svetov so podali Mussoliniju še ugledni
milanski in drugi politiki v Italiji, toda
on hodi svojo diktatorsko pot dalje in v
utrditev svojega stališča prireja shode
in potuje po deželi. Po teh shodih se
vrača domov silno navdušen in sedaj,
ko mu je zagotovljeno sprejetje volilne
reforme povsem po njegovem ukazu,
akoro gotovo ne bo poslušen angleškimi
nasvetom.

Gospodarstvo.

BESEDA OBRTNIKOM O PRI- LIKI »IDUSTRIJSKO-OBRTNE VZORČNE IZLOŽBE« V MARIBORU.

Posledice svetovnega preobrata leta
1918. čutimo danes bolj kakor povsod dru-
gde, na gospodarstvenem polju. Prejšnje
gospodarske celote so razpadle, ter nastale
popolnoma različne skupine. Prej te razlike
nismo čutili, ker smo to kar nam je manj-
kalo, dobili iz drugega kraja in narobe.
Danes to ni mogoče, ker so vmes državne
in carinske meje. In tako smo se znašli v
popolnoma drugem položaju. Stare trgo-
vske zveze so prekinjene in treba je iskati
novih doma v lastni državi. To ni tako
lahko, ker drug drugega premalo ali pa
sploh ne poznamo. Nastalo je vprašanje,
kako temu odpraviti? Kakor je veleindus-
trijska segla po velesejnih, tako je tudi
obrtništvo prisiljeno, da si pomaga z ena-
kim sredstvom in to so obrtne razstave.

Kakšen namen ima razstava? Glavni
namen vsake obrtne razstave je, da poka-
žejo obrtniki obširno svoje izdelke, da
pokažejo kaj znajo, da spozna občinstvo,
na ta način kaj pridelujejo doma, česar
nam ni treba več uvažati iz inozemstva
iz tujih držav, na drugi strani pa, da dobi
obrtnik odjemalce, naročila za delo in za-
službe.

Iz tega je torej razvidno, da razstave
koristijo vsem: obrtniku, ki razstavi in ob-
činstvu, ki si razstavo ogleda. Ni pa tako
lahko prireditelj razstave. Vse to je združeno
z velikimi stroški in delom. Ne gre zato,
da razstavimo bogve koliko vagonov bla-
ga ampak predvsem za to, da vsi razsta-
vimo, da s tem pokažemo, da nas je dovolj
da krijemo s svojimi izdelki vse domače
potrebe in še eventualno za izvoz v ino-
zemstvo. Kajti čim več bomo pridelali do-
ma, tem lažje in boljše bomo izvažali.

Iz vseh navedenih vzrokov bi bilo že-
leti, da se obrtniki, iz cele države polno-
števno udeležijo »Industrijsko-obrtne vzor-
ne izložbe«, ki se vrši letos od 15. — 26. avg.
v Mariboru. Prijavit rok je samo še do 1.
julija 1923. Če kateri obrtnik še ni prejel
prijavnice naj to takoj sporoči svoj naslov
razstavnemu odboru Aleksandrova cesta
22. Razstave se lahko udeležijo vsi obrtniki,
ki ima svoj sedež v naši državi.

Kaj naj razstavimo? Na to vprašanje,
ki si ga stavi marsikdo, je lahko odgovoriti.
Razstavi to, kar znaš sam s svojimi roka-
mi in svojo glavo napraviti. Ne delamo za
razstavo bogzna kakih velikih naprav, am-
pak samo eden dva predmeta a ta dva
dobro, fino in lepo. Priporočati bi bilo, da
bi vsak obrtnik v svoji stroki skušal na-
praviti kaj novega, ne po starih šablona-
h, ampak kaj takega, kar je sam iznašel, iz-
boljšal, kar se mu zdi za današnje čase
najprimernejši. Na lanski razstavi v Mari-
boru je bilo videti zlasti v mizarjski stroki
precej takih predmetov n. pr. omara, ki je
imela tri oddelke in je služila za dve itd.
Glavno načelo bodi malo, a to dobro.

Kako se udeležiti razstave? Vsek
obrtnik, ki se želi udeležiti razstave, naj
si natančno prečita razstavni red in spodaj
izpolni priloženo prijavnico. (Če jo kdo ni
dobil naj jo nemudoma zahteva od uprave
razstave!) Blago, ki je namenjeno za raz-
stavo naj se pravočasno, to je tako odpo-
šlje, da bo najkasneje do 15. avgusta do-
spela v Maribor. Na vseh železnikah v na-
ši državi je dovoljen 50% popust za prevoz
tega blaga. Tudi obiskovalci razstave pla-
čajo samo polovično vožnjo ceno, če se
izkažejo za legitimacijo, ki stane Din. 20 incl.
vstopnino za ves čas razstave.

Posebno važno za vsakega obrtnika je
tudi to, da se bodo najboljša dela odliko-
vala, kar je vsakemu obrtniku, ki si pridobi
tako odlikovanje vedno v ponos in trajno
priporočilo.

Zato pa: Vsi obrtniki na razstavo! No-
beden naj ne ostane doma! Kdor sedi za
zapečkom ne vidi nič, ne zna nič in ostane
vedno starokopiten. Obrtniki pa moramo
stremeti vedno za napredkom. Več oči več
vidi, več glav več zna! Zato pa naj nikdo
ne ostane doma! Vsi na mariborsko obrt-
no razstavo, da pokažemo svetu, kdo smo,
kaj smo in kaj znamo!

— g. Zagrebški list »Hini trg«. Zagreb. 26.
junija. Cene v dinarjih za 100 kg. postavno
baška, odnosno vojvodinska postaja notri-
raje: Pšenica 437—445, žolita koruza 270—
280, oves 285—290, pšenična moka »0«
680—690, »2« 610—620, drobnji otrobi 150—
160.

— g. Novosadska blagovna borza 26.
junija. Novi Sad, 26. junija. Na produkti
borzi notirajo: Baška pšenica 78—79 kg.
2 vag. 445, ista 75—76 kg. 2—3% 175 vag.
435—440, ista 77—78 kg. 2—3%, 2% vag.
440—445, banatska pšenica ab Zenta, 77—
78 kg. 1 vag. 440, baški ječmen 75—76 kg.
ponudba 290, baški oves 1 vag. 306.25,
baška koruza 21 vag. 265—272, okrogla
koruza 1 1/2 vag. 272.50, bela 2 vag. 310;
oves 4 1/2 vag. 275, na potu Bos. Brod 5
vag. 293.75, beli baški fižol iskanje 640, ba-
natska moka »0« 2 1/2 vag. 656.25, »2« po-
nudba 635, »5« ponudba 570, »6« ponudba
500, »7« 1 vag. 437.50, baški otrobi v
papirnatih vrečah 9 vag. 120. Tendence čvr-
sta.

— g. Živinski sejem, ki se je vršil pre-
tekli ponedeljek na Dunaju, je bil naj-
bivše in najboljše po prevratu. Dogon
Hvine je dosegel okrog 4500 glav. Cene so
padle za nekaj tisoč K. Vsega dosti, je bila
parola na sejnu, kakor se sploh na Dunaju
dobi vsaka stvar, in sicer cenejša nego pri
nas.

— VIII. poročilo Himalajskega društva
o stanju himalajskih nasadov pri nas in
drugod.

— Zatec, C. S. R. 23. junija 1923. Vre-
me, glavni čimtelj za razvoj himalajske ras-
line, je bilo tudi v minulem tednu skrajno
neugodno. Meglani in hladni dnevi so se
vrstili z mraznimi nočmi; ne nekaj dni je
bilo topleje. Pred dvema dnevnoma pa je
deležalo deževje, dan tja semli padati

mokrote. Rastlina še ni dohitela tega, kar
je zamudila — ona je sicer videti zelena,
pa je vendar bolna. Rast je prav minimal-
na. Iz vseh krajev našega okoliša se nam
javlja, da prileta aphids muha zopet v
velikih množinah na že škropljene nasade
in da se ušice hitro množe — posebno pa
v nizkih legah; pa tudi nasadi v višjih le-
gah so sedaj bolj okuženi. Obilni stroški
zatiranja mrčesa so bili brezuspešni in
vendar se mora leto pomavljati. Mnogo je
hmeljarjev, kateri se za škropljenje ne zme-
nijo. Obilno škodo so povzročili tudi silni
vetrovi, kateri so odbijali rastlini vršičke
in panoge. Stanje naših nasadov je torej
v obse prav kritično in nestrpo se prič-
ka ugodnejše vreme, katero bi pa tudi
nikakor ne moglo popraviti vsega zaostan-
ka; upanje na dobro leto je torej popol-
noma izključeno. Cene: 1080—1160 KČ za
80 kg. Razpoloženje mirno, cene nespren-
menjene in čvrste.

— g. Ustanova borze dela. Za doseg
pravilnega reguliranja delovnega trga, vseh
vrst delovnih moči brez razlike spola, na
ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev — zakon o zaščiti delavcev od-
reja ustanovitev Drž. Borze Dela in sicer:
1.) Središnja Borza Dela za celo kraljevi-
no s sedežem v Beogradu, 2.) Kraljevin
Borze Dela v vseh razvitih mestih na teri-
toriju naše države. Poleg državne Sre-
dišnje Borze Dela v Beogradu (Cara Uroša
ul. 13. telefon 28—47) — so ustanovljene
Drž. kraljevine borze dela v Beogradu (Ca-
ra Uroša ul. 13. telefon 5—36), Zagrebu
(Opatička ul. 2.), Ljubljani (Mestni trg 2,
telefon 25/B), Sarajevu (Skenderijeva ul.
14), Mariboru (Slomškov trg 3, telefon 215)
Nišu — (telefon 48), Ptuj in Murski So-
boti ter v osnutku še mnoge druge. Cilj
Borze Dela je, da deluje: 1.) na organiza-
ciji in regulaciji domačega delovnega trga;
2.) na pobujanju brezposelnosti in 3.) na
posilnitvi brezposelnih. Vsekakor je od
eminentne važnosti, da Borza Dela vodi
skrb: brezposelnosti vopisiti in dati jim v
slučaju potrebe brezposelno podporo. Na
podlagi § 102 zakona o zaščiti delavcev
so delodajalci ter vsa državna in samou-
pravna oblastva, ki odpuste naenkrat več
kot pet delavcev, dolžni to prijaviti najbli-
ži Kraljevin borzi dela še isti dan po izvr-
šeni odločbi, z označbo števila in pokli-
cev. Vsa državna in samoupravna oblast-
va in koncesionirana podjetja so dolžna vse
delovne moči naročiti predvsem preko Bor-
ze Dela. Od kar je zakon o zaščiti delav-
cev stopil v veljavo je potrebno, da delo-
dajalec kakor tudi vsa državna in samou-
pravna oblastva nastoje, da gorenje za-
konske odredbe izpolnjujejo tem prej, ker
Drž. kraljevine borze dela razpolagajo z do-
voljnimi števili prijavljenimi kvalificira-
nimi in nekvalificiranimi delovnimi močmi
in so možne s temi ustreči izjemski speci-
alistov te ali one panoge, ki jih v naši drž-
avi primanjkuje. Vsi Interesenti se opo-
zarjajo, da če se v slučaju prednja odred-
ba ne bi izpolnjevala, navzile temu da ta
izhaja iz nezadostne obvestitve zapadejo
denarni kazni od 50—3000 dinarjev, ki jo
predvideva § 122 zakona o zaščiti delav-
cev.

— g. Državna borza dela. Promet od 1.
januarja do 16. junija 1923 izkazuje 26.607
strank in sicer 12.348 delodajalcev in
14.259 delodajalcev. Posredovani se je iz-
vršilo v tem času 5577. — Dela iščejo:
kovači, stavbniški in strojni ključavničarji,
mizarji, šivilje, natakarike, peki, mlinarji,
mesarji, tesarji, pisarniške moči, sluge,
vzgojiteljice, trgovski sodruidniki, prodajal-
ce, vajenci, vajenke itd. — V delo se
spregamejo: švelarji, rudarji, pečarji,
pletarji, železolarji, železostrojarji, kle-
parji, natakariji, usnarji, zidarji, šivilje za
perilo, služkinje, kuharice, vajenci itd.

— g. Poljska vlada proti valutni špek-
ulaciji. Ker je neprimerno padec marke
ogrožal tudi poljske finance, je vlada skle-
nila, da brezobzirno nastopi proti valutnim
špekulantom. Da reši marko pred kata-
strofo, je odredila dalekosečno akcijo v
financijski politiki. Banke in drugi zasebni de-
narni zavodi nimajo pravice izvrševati de-
vizne operacije. Deželna blagajna pod vo-
dstvom posebne komisije, ki sestoji iz dele-
gatoev vseh večjih bank je sedaj centrala
za vse devizni promet. Vlada je stopila na
prste tudi valutnim špekulantom. Arretiranih
je že 40 oseb, pri katerih so zaplenili večjo
množino tuje valute. Dolar, ki je notral
včeraj še 100 tisoč mark, je padel tekom
dneva na 90 tisoč. Vlada namerava bale
razdeliti tudi finančno ministrstvo v dva
resora in sicer finančno in bugetno mini-
strstvo.

— g. Orientalski sejem v Luvu. Pod
patronato poljske vlade se bodo vršili v
Luvu od 5. do 17. septembra 17. orientalski
sejmi, ki bodo imeli mednarodno zna-
čaj. Na sejmihi ne bo zastopano samo ce-
lokupno poljsko gospodarstvo, osobito
poljska industrija, sejmi bodo imeli tudi
inozemske sekcije (francosko, nemško, bel-
gijsko, avstrijsko, rusko itd.) Ravnotež-
stvo sejmov se trudi, da dobi prevozne
olajšave za posetnike in za blago iz naših
krajev tudi na naših železnikah.

— g. Trgovski sejm v New Yorku. Trgo-
vska zbornica v New Yorku prosi, da se
se ne navede imena naših izvoznikov, ki bi
želeli stopiti v stike z new-yorkimi
trgovskimi in obrtniki zbornici v Ljubljani.

VREMENSKO POROČILO.

— Dunaj, 26. junija (uradno vremensko
poročilo) Danes je bilo v vsej Avstriji de-
ležno vreme. Temperatura je bila ves
dan skrajno neizpremenjena večinoma okrog
10° (Dunaj 15°) V srednji in severni Nem-
čiji imajo toplo vreme, v južni Nemčiji in
Češkoslovaški dežuje. Temeljnega zbol-
ljenja vremena še ni mogoče napovedati.
Pričakovati je nekoliko lepše izpremenli-
vo vreme.

V svarilo in bodrilo.

Prejeli smo tale zanimiv in vsega uva-
ževanja vreden članek: Solsko leto se bli-
ža koncu in staršem, posebno manj dobro
situiranim, rastejo nove skrbi; kako skri-
beti za bodočnost svojih sinov in hčera.
Tu je treba dobro premisliti, predno se na-
pravi odločen korak in se ta ali oni od-
loči za opustitev nadaljnjih študij, naj si bo
iz gmotnih razmer ali pa radi pomanjkanja
volje in sposobnosti za nadaljevanje izo-
brazbe. Zadnja leta je opažati, da mnogi
silijo v trgovsko stroko, ker mislijo, da jim
bo v tem poklicu mogoče najlažje in z naj-
večjim uspehom služiti kruh. To naziranje
je napačno, kajti prevelik naval vajencev
na trgovine producira nerazmerno veliko
trgovskih nastavlencev, za katere tla pri
nas še niso primerna. Naša trgovina, ki se
še vedno razvija, pač rabi trgovskih moči,
ali ne površno izobraženih, pač pa takih,
ki lahko tekmujejo s pogosto še vedno po-
trebnimi inozemskimi močmi.

Vsi starši in tudi oni, ki so posredno ali
neposredno odgovorni za naš trgovski na-
raščaj, na tedaj upoštevajo da se bo spre-
malo kot vajence v trgovsko obrt le ab-
solvence nižje gimnazije, realke, meščan-
ske šole ali pa štirredne meščanske šole
in le izjemoma tudi take, ki so dovršili 3
ali najmanj 2 srednji šoli. Ti vajenci bi imeli
radi svojih predstavitelj potem tudi to pred-
nost, da bi se v ustroj trgovine veliko lažje
uveljavili in da bi jim bila zagotovljena boljša
podlaga za pozno še samostojno eksistenco.

Ali ne samo predstavitelj mora imeti naš
današnji trgovski naraščaj marveč tudi ve-
selje in zanimanje za trgovino. Kajti navi-
dežno lahek poklic se po navadi že v prvih
mesecih učenja pokaže kot trnava pot, na
kateri marsikdo omaga če nima res vztraj-
nosti na gotovogo cilja pred očmi. Tak
materijal ni za našo trgovino. On je samo
v nadalje trgovstvu in pa sam sebi in na-
zadnje se polizgaja bogve kam. Naša trgo-
vina potrebuje dobro izobraženih nastavl-
encev in naj si bodo zaposleni v prodajal-
ni ali pisarni: zato moramo gledati, da si
ustvarimo res dober naraščaj. To je pa le
mogoče, ako si vsakdo pred vstopom v trgo-
vski poklic predoči nalogo, ki si jo je
izbral tako, da jo bo lahko pozneje tudi
izvrševal, in da ne bo delal že čez nekaj
mesecev učne dobe sramote staršem, svo-
jim učiteljem in pa samemu sebi.

Trgovina je sicer lep poklic, toda ni
vsak ustvarjen zanj, kajti naša mladina ne
sme misliti, da je dotični že trgovski na-
stavljenec ali sotrudnik, ki se zna prilago-
diti dolemu kupcu, ali odnesti na
pošto pisma in opraviti v pisarni nekaj
malenkostnih del. Tu je treba poglobitve
v organizem naše trgovine, treba je tem-
eljito predizobrazbo in pa resnega zani-
manja za razvoj celokupne naše napredujoče
trgovine, treba je temeljitost v pouku in
učenu, treba znanosti, kajti v znanosti je
moč in le v znanosti, vestnostjo bomo
lahko pokazali inozemstvu, da ga ne po-
trebujemo več, temveč da sami stremimo
za inozemstvom in da bo naš naraščaj la-
hko šel v svet, kakor to dela trgovski na-
raščaj drugih narodov. Naš prvi cilj naj bo
Italija. Njo le treba počasi, pa z gotovostjo
zahtevati za naše trgovske nastavlence,
kajti mi smo narod, ki se lahko pri-
čimo tujim jezikom, dočim tega Italijani v
toliki meri ne morejo. Navezana bo tedaj
na naše slovenske trgovske nastavlence.
Zato apeliraj na vse merodajne kroge, da
podpirajo akcijo trgovstva in da preskrbe
trgovini res zmogčen, resen in zanesljiv na-
raščaj. Navajam samo slučaj v Nemčiji:
tam ne sprejema v trgovske pisarne kot
praktikanta nobenega mladeniča, ki ni do-
vršil najmanj takozvane »Ober Prima« ali
pa vsaj »Prima« kar odgovarja 7 ali 8 šol
naše gimnazije ali realke. Zahteva pa se
med učno dobo od teh vajencev še obisk
trgovske šole zlasti pa izučevanje tujih je-
zikov, ki omogoči trgovskim nastavlencem
bivanje in delovanje v inozemstvu. To se
je pri nas precej opustilo, povdarjam pa,
da čim več jezikov zna trgovec, tem večji
napredek mu je zagotovljen in s tem večji
močmi bo služil svojemu poklicu in ob-
nem svojih domovini. Trgovstvo je tudi ti-
st stani, ki je poklican, da pokaže tujini
našo izobrazbo in prepriča inozemstvo, da
smo kulturni narod, dasiravno še ne tako
trgovsko izobražen, kakor drugi trgovski
narodi, da pa imamo najboljšo voljo doseči
to, kar so dosegli drugi. V to pa je pokli-
can naš seveda le inteligenten in strokovno
izobražen naraščaj. Mlačneži in neodločni
značaj pa samo kvarijo naš ugled v zuna-
rni svet in zato se mora naša trgovina
takih nastavlencev oz. vajencev polago-
ma iznebiti.

Naj izpregovorim še nekaj besed o
ženskem naraščaju. Po raznih uradih in trgo-
vinah so nam potrebne dobre uradnice
ne pa nevedna in domišljava dekleta. Z
nekako nervoznostjo napolnjuje ženski na-
raščaj trgovske privatne teče in z vne-
mno študira. Ako pa ga je treba uporabiti za res
važna dela se pokaže, da je vsa predizo-
brabna trha in da se morajo vse take moči
večinoma znova učiti šele v pisarni. Še
bolj žalostno pa je, da tak naraščaj ni za
nobeno uporabo in po vseh »študijah«, ki
jih dovrši gojenka, se končno zateče k ka-
kemu odvetniku, ki jo vzame na prvo za
poskušnjo proti malenkostni plači in ko vi-
di, da ni uporabna, jo odsveti in tako gre
dalje od pisarne do pisarne ali pa od pro-
dajalne do prodajalne, ne da bi kolikar na-
predovala ali vsaj koristila trgovini. Tako
predobrazba privatnih trgovskih tečajev
je škoduje naraščaju, kajti absolventi neka-
terih zavodov, domačih ali tujih so res
prepričani da nekaj znajo, ko pa stopijo v
življenje se prepričajo, da je njih izobrazba
precej pomanjkljiva.

Zato je v interesu vseh prižadetih, da
temeljito premislijo predno store odločen
korak in si izberejo poklic. Onim, ki nimajo
rečnega veselja za trgovino in niso dovolj
zmogljivi da bi v trgovini napredovali, od-
ločno svetujemo da se raje posvete roko-
delstvu ali kakemu drugemu poklicu, ker
je zadnje čase opažati veliko povzemanje

dobrega naraščaja v drugih strokah in le
obrti ratnotako častna, kakor pa delovanje
v trgovini. Iz obrtniškega stanu si marsi-
kdo z marljivostjo in razumevanjem poma-
ga do ugodnega položaja, v trgovini pa je
to pri sedanjih razmerah dokaj težko.

Kultura.

KNJIGA ERNESTA DENISA O NAMA.
Obramba naših narodnih prava pred ino-
stranstvom i vera u našu budućnost.

»OD VARDARA DO SOČE«.
Institut Slovenskih Nauka u Parizu
izdao je na francuskom zbirku članaka ko-
je je o našem narodu napisao neznanjav-
ljen Ernest Denis, profesor Sorbone, osn-
vaca Instituta i predasni predjednik moćne
Gradanske Lige. Sam naslov zbirke: »Od
Vardara do Soče« pokazuje dovoljno duh
kojim je ona zadahnuta.

Knjiga je kao kakva enciklopedija u
kojoj će strani i naš svet naći iskrenog,
ubedenog, vernog i primamljivog vođu u
svim političkim, nacionalnim, međunarod-
nim, etnografskim i književno-istorijskim
pitajima kao se tiču našeg narodnog i
državnog jedinstva. Ona će strancima uka-
zivati na našu vekovnu borbu za inter-
gralno oslobođenje i ujedinjenje, a nama
će davati veru u nas same. Ima u njoj pro-
ročkih predviđanja isto toliko koliko i
mudrih pouka za budućnost.

»Od Vardara do Soče« je prirodni na-
stavač čuvene Denisa-ove »Velike Srbije«,
koja je izšla za vreme naših najžešćih bi-
taka na bojištu i na diplomatskom polju.
Članje nose ove naslove: Pobedonosna Sr-
bija u 1912 i 1914 godini, »Jugoslavija —
Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca«,
»Od Vardara do Soče«, »Jedna knjiga o
Slovenima«, »Moralna fizionomija Bugara,
Italija, Austrija i Jugoslavija«, »Nova So-
fija«, »Konstantin Jireček i srpska civili-
zacija u Srednjem Veku«, »Od Varšave do
Beograda — Mala antanta«.

U ime Pariskoz Univerziteta i francu-
skih naučnika predgovor knjizi napisao je
g. Louis Eisenmann, profesor istorije na
Sorboni, koji je nasledio Denisa-a na kate-
dri slovenske istorije i civilizacije. G. Ei-
senmann ističe značaj Denisa-ovih radova
za Francuze i za Slovene uopšte a poseb-
ice za nas. Taj značaj je u toliko veći što
je Denis bio pravi naučni duh i što njevo-
vo slavošlavoštvo nije zaslepieno u isti
nam njegova osećanja za nas nisu time ni
najmanje oslabljena.

U ime naše nauke i naših intelektual-
nih padnika predgovor knjizi napisao g. Ale-
ksander Belić, član Akademije Nauka, koji
je bio u stalnim naučnim vezama i u int-
imom prijateljstvu sa našim velikim pri-
jateljom, G. Belić crta u nekoliko poteza
divnu figuru Ernesta Denisa-a, filozofa,
mislioca isto toliko ko lko i istoričara,
strogog naučnika isto toliko koliko i ro-
doljubivog javnog radnika, neumornog pri-
jatelja svih Slovena a proroka naše pobe-
de i branika naših narodnih težnji i uli-
vača vere u našu plodnu budućnost.

»Od Vardara do Soče« interesovao
najšire krugove čitalačke. Svaka strana pi-
sana je sa isto toliko živosti i poezije sa
koliko erudicije. Denis je sam dao formulu
svog shvatanja istorije: »Muza istorije je
obzibila, ali je to ipak muzak. Ako je La-
martine govorio da bi našu istoriju treba-
lo pevati a ne pisati. Denis je mislio ga je
naša prošlost, kao i sama sadašnjost, po-
ziva koju treba staviti u istoriju.

Ukusno i čak raskošno izdana, sa do-
sad neobjavljenom slikom i autografom
pisca, »Od Vardara do Soče« izlazi kao
knjiga Istorijske Biblioteke koju izdaje
Slovenski Institut na Sorboni. Cena 12 fran-
naka.

— Meštovičeva razstava. »Narodna
Galerija« otvori razstavu Meštovičeve
plastike v Jakopičevem paviljonu v Četr-
tci, dne 28. tm. ob 12.

— Filipova ljubavna igra, roman Octava
Feuilleta. Upravo je izšao ovaj roman gla-
sovitog francoskog romanopisca, koji u iz-
voru ima naslov »Les amours de Philippe«.
To je jedno od najboljih dela autora ču-
venih romana »Roman siromasna mladica«,
»Dnevnik žene«, »Pokol

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 27. junija 1923.

—Neverjetna gonja proti Čehom ob Jadranu. Nekaj časa se že upirajo nekateri hrvaški brezvestnejši prihodci Čehov na Jadran na poletne počitnice. Ti ljudje pravijo, da so Čehi preveč štedljivi in da ni pričakovati od njih onega dohodka, ki bi ga dali drugi tujci. Celo med nameščenci na parobrodih se širi taka zlobna gonja proti Čehom, da se pri njih nič ne zasluži, da so stiskavci, da pokupujejo našo obal in si hočejo čisto po svoje urediti svoje bivanje ob Jadranu itd. Za leto je napovedan poset 60.000 Čehov na raznih krajih naše obale. Za 60.000 vizumov se je inkasiralo 13.500.000 dinarjev. Vožnja in bivanje tega števila Čehov ob Jadranu se računa okroglo nad 200.600.000 dinarjev, torej skupno na okoli 242.000.000 dinarjev. Mogoče se ta znesek do oktobra še poveča na 300.000.000 dinarjev. Ali ni to ogromna svota, katero prinašajo Čehi našemu Jadranu? Ali ni to lep zaslužek? Pijančevanja, zablodstva, hazardne igre naj bodo naša kopališča prosta! Z zapravljanjem in razuzdanostjo ne bomo dvigali ugleda naših kopališč in ne bomo gradili Jugoslavije! To naj si zapomnijo prizadeti hujšakci. Od Čehov se naši ljudje lahko nauče treznosti in varčevanja. In v treznosti in varčevanju si iščimo bodočnost! Dalmatinska rivijera ima lahko lepo prihodnost in le veselje moramo biti, da se baš Čehi za njo tako zanimajo. Ako odbliemo Čeha, bo to velik udarec, ki bi se kruto maščeval lahko tudi politično! Kam vendar lezejo in kaj vendar mislijo izvesti bratje Hrvatje? Češkoslovaški konzulat v Splitu hoče, ako gonja proti Čehom ne preneha, storiti službene korake pri vladi v Pragi, da se prepreči prihod Čehov na slovanski jug, da bi končno ne prišlo do ostrih sporov med Čehi in Jugoslovenci! Tako daleč se je že ta grda stvar razpletla. Ako Hrvatje odženejo Čeha od Jadrana, jih ne privabi tja nikdo več, drugih tujcev, iz Francije, Anglije, Nemčije ne bo v Dalmacijo, ker imajo drugod dosti morja in slovečih prvovrstnih kopališč na razpolago, pač pa bi bila italijanska istrska in beneška obala polna gostov iz Češkoslovaške. Italijani jih pridno vabijo in Čehi dobro poznajo Benetke, Gradež, Sesljan, Lošinj itd. Ljudje, ki imajo v rokah usodo dalmatinske obale, naj preudarijo, kaj delajo, dokler je še čas! Proč z zaslepljenostjo, ki nam ubija Jugoslavijo!

—**Praznovanje Vidovega dne.** Zvečer trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani obvešča svoje člane, da je Pokrajinska uprava odredila, da naj bodo na Vidov dan za časa dopoldanskih slovesnosti vse trgovine zaprte.

—**Mestno županstvo vabi vse hišne posetnike in tudi stanovalece ljubljanske, da na Vidov dan obrase svoje hiše, oziroma stanovanja z državnimi ali narodnimi zastavami.**

—**«Slovenski Narod» izide zaradi praznikov šele v soboto, dne 30. t. m.**

—**Promocija.** Danes popoldne je bil promoviran doktorjem modroslovja v slavnostni dvorani ljubljanske vseučilišne naš sotrudi, g. Anton Debellak, profesor na tukašnji realki, ena najmarkantnejših osebnosti iz vrst naših literatov in kulturnih delavcev. Doma je iz Loškega potoka pri Ribnici, srednje šole je študiral v Novem mestu, univerzo v Parizu in na Dunaju. Izmed njegovih del omenimo »Solnce in senca«, zbirke poezij, »Moderna francoska lirika«, knjiga prevodov iz francoskega pesništva in prevod A. Franceov »Otok pingvinov«.

—**Odlikovanje jugoslovenske d'akine v Londonu.** Po končanih predavanjih na medicinski fakulteti v Londonu je princzinja Mary razdeljevala nagrade najboljšim dijakom. Med nagrađenimi se nahajala tudi Srpinja Sotika Antončević iz Pančeva, ki je s svojimi uspehi vzbudila pozornost vseh angleških listov.

—**G. T. Klebl-Warrens, dipl. inženir v Berlinu** se je poročil z gđ. Roberto Kriegl v Ljubljani. Bilo srečno!

—**Inženirski izpit iz kulturnotehnične stroke** je napravil na dunajski visoki šoli za zemljestvo g. Neiko Vrhunc iz znane narodne rodline Vrhuncice iz Praž na Gorenjskem.

—**Iz državne svete.** Za tajnika državne svete sta bila v senatni seji dne 28. t. m. izbrana slovenska rojaka dr. Janže Novak, odvetniški koncipient, in dr. Vlado Muka, pravni praktikant.

—**Odlikovan učitelj.** Prihodnje dni bo župan kot predsednik mest. šol sveta izročil kakor čemu, red sv. Save: Ravnatelja Božidaru Valenti (IV. razr.) in Fr. Ormu, nadučitelju Franu Črnogaju (povodom upokojitve) ter učiteljicam: Zivani Mitrovičevi in Jeroci Zemljanovi (zadnjam štirim red sv. Save V. razr.).

—**Smrtna kosa.** Danes je umrla na Mestnem trgu ga. Terezija Mikula, roj. Pauer v starosti 58 let. Pogreb bo jutri v četrtek dne 28. t. m. ob 16. na pokopališču k Sv. Krištofu. — V Gradcu je 26. t. m. umrla ga. Josipina pl. Luschna, rojena Hauffen, soproga bivšega sodnika v Radov. hici. Pogreb bo jutri ob 17. v Gradcu. — Blag jima spomin!

—**Razstava kuharskih izdelkov Gospodarske šole.** Včeraj popoldne so učence Gospodarske šole na mestni ženski realni gimnaziji razstavile svoje kuharske izdelke in zaključile šolsko leto z zabavo, na katero so povabile intimen krog ljubljanske ženske in moške družbe. Od 4. do 6. se le

okoli razstavnih miz neprestano sukaj kolobar radovednih in sladkoscedih gurmanov in gurmanic in povraščeval razlagajoče učence za vse mogoče važne in postranske recepte. Živ krst se ni dočkal toliko pristranskega sočutja in blagovoljnega hrepenenja, kakor tisti revni lež, kateremu so te neusmiljene učence izpuli vsakdanje bodice in jih nadomestile z mandeljčki, vmes pa ga tako neusmiljeno balzamirale z vsemi mogočimi sladkobami, da bi se bil skoro pred očmi svojih bulečih občudovalcev razpočil. Kako živo je svigala postrv na vzdruhl majonezi! Kar z roko bi jo bil pograbil! Starejši so se držali roastbačev z graham, letnih pastet, garniranih pljučnih pečenk, rib z aspikom, mladina pa je hotela na vsak način zabiti v lovski rog, odnesti zlat pravo in čisto deblo, mala Slavka bi se bila pa tako rada obmetala z mladimi krapci in poljedla kar celo skledo ruskih jajčk. Ji verjamejo! Na levi je breknala čokoladna lira s svojim še danes zajemljivim motivom »Preljubi svet! Lenart kako si ti svet, imaš majkeno faro, pa toliko deklet!«. Ob eksplozivni gurmanici nestrpnosti so vsi ti krasni izdelki prišli ob čestih pod sečirski nož in na poljučen način s precejšnjo jadrnostjo odšli na poljane, iz katerih pravilo, da vznikajo vsi človeški ideali in vse človeške neumnosti. Učence so dale prizer in še enkrat dokazale aksiomatično resničnost lepih stenskih okrasov, od katerih se nas je najbolj priljel: Kaj bogastvo, kaj je dota, trajne sreče v njih ne išči. Sreča prava je toplota v srcu in na ognjišču. Pa pravilo, da Ljubljana ne premore intimne družbe in zabave. Samo najti si jo je treba. Nekoč smo se toliko zanimali za vse mogoče vzorce slovenske, prevajali nemške izraze, hoteli imeti slovensko književno opremo, slovensko modo in seveda tudi slovensko kuharstvo. Evo pred nosom nam biva šola. razstavlja nam vsako leto, da smo z njenimi uspehi lahko zadovoljni. Po okusnosti in imenitnosti razstavljenih izdelkov bi se lahko kosala z vsako tako šolo na zapadu. Pa tudi iz splošnega narodnega ozira zasluži Gospodarska šola in njena neumorna voditeljica gđca. Zemljanova lepo zahvalo. Svetovna vojna nas je blazirala in nam pregnala vsak čut za intimnost in lepote družinske življenja in njegovega gospodarskega sveta. Znaki novih težav in stanovanjski kulturi nam označajo nove mize in užitke gospodarskega dejanja in nehanja. Bodi Gospodarska šola še nadalje ljubljanski oznanjevalec takega časovnega stremjenja in čustvovanja.

—**Račun za zvonove.** Pišejo nam: Izmed 4 novih šentpeterskih zvonov so darovali denar: za 1. veletrežec g. Predovič, za 2. veletrežec g. Andr. Šarabon, za 3. tovarnar g. K. Pollak ml. in za 4. so se zavzeli plačati šentpeterski župljani. Akcijski odbor pa toži zdaj po »Slovincu«, da je za zvonove še le komaj ena desetinka denarja skupal, kako se to viera.

—**19 milijonov dinarjev** ali 76 milijonov kron mora iskati zdaj mestna občina ljubljanska za novo dovoljena posojila, t. j. za klavnico in hladilnice, za zgradbo kopališča ob Ljubljani, za odkup Šabeve hiše za gradom i. dr. Dotični sklep se enostavno glasi: Občinski svet je sklenil naložiti posojilo in g. župan se pooblašča da posojilo najame. To gre pri teh finančno-gospodarskih veleumnih vse po eni šabloni. Mi naredimo dolg (če nam bo namreč kdo kreditiral!), plačali ga bodo že drugi! Tako klerikali in komunisti mislijo, toda vprašanje je, kdo bo danes komunistom kaj posodil?

—**Staršem v vednost.** (Opozoritev staršem, ki imajo svoje otroke v grafični obrti — da se učijo za črkostavce, tisk. strojnike, litografe, knjigoveze in temu sl.) Oba podpisana Saveza tem potom ponovno opozarjata vse starše, ki imajo svoje otroke v katerikoli stroki grafične obrti (črkostavci, tisk. strojniki, litografi, knjigovezi in temu sl.), da njih otroke po dovršeni učni dobi lahko dobijo službo le v slučaju, če so se izučili v tarifiranem podjetju. Če se izučijo v netafiriranem podjetju, to je v podjetju, ki se ne drži »Tarife za radu grafičkim podjetjem Jugoslavije« ne bodo pod nobenim pogojem sprejeti za člane Saveza Grafičnih Radnikov Jugoslavije, a kot mečlane omenjenega Saveza jih po določbah »Tarife za odnosa«, ki štiti obojestransko interese, ne sme sprejeti nobena tiskarna, litografija, ali knjigoveznica v delo. Potemtakem se čas, ki ga sedaj trošijo z učenjem v netafiriranem podjetju troši brez vsake koristi, ker se v tem oziru ne bo delalo nobenih izjem. Zato naj vsi starši, ki so dali učiti svoje otroke v tako podjetja iste v svojem lastnem interesu iz teh podjetij izvežejo in jih dajo ali v kako drugo obrt ali v kako drugo tarifirano grafično podjetje, ki ima pravico izučavati valence. Vsa obvestila, katero podjetje je tarifirano in katero ni, dajeja oba podpisana Saveza in se poziva starše, da se v interesu boljše bodočnosti svojih otrok, informirajo katero podjetje je tarifirano ali ne. Opozarjamo, da se je gornji zaključek začel že z vsoto strogo izvajati: Za Savez Grafičnih Radnikov Jugoslavije: Predsednik: Vilim Bukšek, v. r. Sekretar: Boguslav K. Jošt, v. r. — Za Savez Uduženja Grafičnih podjetij Jugoslavije: Predsednik: Luka Zubčič, v. r. Sekretar: Vinko Jurkovič, v. r.

—**Topčider.** Prijatelj lista nam piše: V zanimivem podlistku »Pismo iz Srbije« poročajo pisatelji, da izvira ime Topčider ba le od tod, ker leži to kraljevo letovišče le za streljal izven mesta. Kot star prijatelj naše prestolice, ki sem jo spoznal že ob priliki kronanja kralja Petra I. in sem bil poznele še večkrat tod, sem se spomnil, da sem svoj čas v nekem potnem popisu čital drugo razlago. Poiskal sem dotično knjigo (Meyers Reisebücher, Türkei, Rumänien, Serbien, Bulgarien, Leipzig und Wien 1902) in našel razlago, da pomenja Topčider top-

ničarsko dolino od »topč« — topničar in »dere« — dolina, oboje turška izraza. Turki so imeli namreč na tem mestu artiljerijsko vojašnico. Morda bi kateri od naših stalno v Beogradu bivajočih uradnikov vedel, katera razlaga je pravilna. — (Zadnja razlaga je pravilna! Uredništvo.)

—**Diški izlet.** V petek, dne 29. junija zvečer odpotuje 70 golek in golencev drž. učiteljskega v Ljubljani, združeni v pevski zbor (zborovodja: skladatelj E. Adamič) pod vodstvom svojih profesorjev v Dalmacijo, Bosno in Hercegovino v svrhu proučevanja svoje domovine. Pevski zbor namerava pririditi na tej poti tudi par koncertov. Turneja bo trajala približno 14 dni.

—**Maturantje l. 1913** bivše II. drž. gimn. v Ljubljani se snidemo ob 10letnici naše mature v soboto 7. julija ob 8. zvečer. Lokal pravčasno naznamimo. V nedeljo, 8. julija, skupen izlet. Vabimo tudi naše sošolce iz gimnazijških let. Ljubljanci se snidemo na skupen pomenek že v ponedeljek 2. julija v kavarni »Zvezda«. Prijave pošiljate na naslov: Dr. Ivan Ohlak, zobozdravnik, Ljubljana, Stari trg 34.

—**Zdravstveno stanje mesta Ljubljane.** Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 17. do 23. junija izkazuje to-le statistiko: Umrla je 21 oseb. 7 moškega in 14 ženskega spola (tulec 5). Smrti v zrak: žilenska slabost 3, jetika 3, pljučnica 1, davica 1, možganska kap, srčna vžrela, bolezn. žila 2, drugi naravni vzroki 8, slučajne smrtne poškodbe 2. Med tem časom je bilo rojenih 24 otrok, 12 moškega in 9 ženskega spola (mrtvorjen 3). Naznanjene nalezljive bolezni: davica 1, škrtalica 4, trebušni legar 1, dišilivi kašeli 2.

—**Nesramnost.** Pri brzovalku št. 901/1001 Monakovov - Zagreb se nahaja kurzni voz Ca št. 37396, kateri nosi napisa v kričočih rdeči barvi Salzburg-Agram. Cemu dopuščajo to izpizvanje železniška uprava? Zadrževamo, da se ta napisa nadomesti s pravilnim Salzburg-Zagreb.

—**Kopališče v Kozljah.** Magistratni gremil je prepuštil bazen v Kozljah sportnemu klubu »Mirtla« v pavalno treniranje. —**Karto s prvim rohom niso dopisnice.** Nekatere trdke in podletja uporabljajo privatno izdelane dopisnice, katerih spodnji rob, na katerem je zapisan naslov, je zapognjen čez polovico sprednje strani dopisnice in nalepljen ali pa samo z znamkami pritrjen na dopisnico. Take karte ne odgovarjajo določilom I. dela pravilnika člen 18. točka IV. zato ministrstvo pošte in telegrafa z odlokom št. 31245 od 22. maja lt. odredilo, da zaradi mogočih zlorab ministrstvo takih dopisnic ne priznava za dopisnice in da jih morajo pošte smatrati za pisma.

—**Zvon je počil.** Poročajo nam: Na Igu je počil eden izmed novih treh zvonov vsled pretiranega razbijanja (potrkavanja). Ker tovarne za ulite predmete niso vezane za slučajne poškodbe na kako garancijo, bodo izanci stroške za prelitje zvonov sami trpeli. Te posledice brezumnega ravnanja z zvonovi naj bi že enkrat naše kmetijske ljudi izpametovale!

—**Jugoslovenski Matič** je ponovno poslala tvrdka M. Žigon v Skofji Loki 1500 D kot izkupiček prodaje kvasa v prid Jugoslovenske Matice. V prvem letu je doprinesla prodaja tega izvrstnega kvasa Matici 5044 Din. Obrčamo se tem potom k vsem narodno zavrednim trgovcem, da naročajo kvas pri tvrdki M. Žigon v Skofji Loki, ki je najboljše kakovosti in obenem podprajo tudi eno največjih kulturnih institucij. Jugoslovensko Matice. Slovenski trgovci, sežite po kvasu tvrdke M. Žigon. Za Jugoslovensko Matice je daroval g. dr. Ivan Dimnik, Krško, iz neke kazenske poravnave 100 Din. Sodna izvedenca g. Knez Ivan in Josip Bahovec predsedniško pristojbino v znesku 100 Din. Isrena hvala!

—**Zvišanje nekaterih telefonskih pristojb.** Štev. 18623/III-23, vsled odredbe ministrstva pošte in telegrafa se je z 1. junijem lt. pri nekaterih skupnih telefonskih naročnikih zvišala pristojbina za inštalacijo glavnih in zunanjih stenskih postaj od 1200 Din na 2000 Din. Hkrati se je zvišala pristojbina za inštalacijo pomožne (hišne) centrale in sicer za inštalacijo pomožne centrale, ki ima 1 do 3 sporedne zveze od 250 Din na 500 Din, če ima pomožna centrala 4 do 10 zvez, od 360 Din na 750 Din in če ima več kot 10 števil od 500 Din na 1000 Din. Poleg tega zneska je treba plačati tudi inštalacijsko pristojbino v zvišanem znesku 2000 Din za vsak telefonski vod, ki veže pomožno centralo s telefonske centrale. Pristojbina za inštalacijo sporednih aparatov signalnih zvonov in aparatov za olajevanje toka, se je zvišala od 200 Din na 300 Din. S 1. julijem lt. se zvišajo tudi govornilne pristojbine v medkrajevnem prometu in sicer v I. pasu od 10 Din in 15 Din, II. pasu od 15 na 20 Din, III. pasu od 20 na 25 Din in IV. pasu od 25 na 30 Din za pogovor iz 3 minut.

—**Celjske vesti.** Proslava Vidovega dne. V župni cerkvi sv. Danijela bo ob 8. slovesni requelem z libero za padle bojevnike za naše udeležence, kateremu prisostvujejo zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Ob 9. je v veliki dvorani Narodnega doma pravoslavni parastos, katerega opravi svečenik dr. Ljudevit Perič, ob 10. pa v evangelijski cerkvi cerkveno opravilo. —**Mestno županstvo** je pozvalo hišne posetnike, da okrasijo svoja poslopja z državnimi in narodnimi zastavami. —**V celjsko bojalno so prepeljali nekoga železničarja,** kateri je osumljen, da je na progi Zidanmost okradel v vlaku trgovca Frana Antla iz Ostjeka. Bil je takoj aretiran: ko so ga na postaji zaslišali orožniki, je prosil, na ga spustijo na stranice, čemur so ustreli. Na stranice si je pa v samomorilnem namenu poskušal prezezati z nekim ostrim predmetom vrat, vendar so ga še pravočasno opazili ter ga spravili v bolnico. —**Stara vojaška spornica** na Ljubljanski cesti se nahaja v tako slabem stanju, da je nevarnost, da se nekega dne zruši. Tudi tako razpadano poslopje ni v okras mestu. Naj bi se popravilo ali pa sploh odstranilo.

—**Mariborske vesti.** Eksplozija pri dr. Oroslu še sedaj ni pojasnjena. Toliko je gotovo, da gre tu za naknadno napolnjeni šrapnel, ki je bil postavljen pod mizo, torej ga je moral nekdo namenoma tja postaviti. V ta namen je moral priti od zadaj skozi vrata, da bi ga vrgel skozi okno, kakor se od nekatere strani trdi, je izključeno. Policija zasleduje to in tudi druge kombinacije. —**Zanimiva zgodovinska pravda.** V občinskem svetu so se, kakor znano, gospodje prepirali zaradi t. zv. vrta pred Gradom, na katerem bi bil restavrativ Gralske kleti rad postavil gostilniški vrt za poletje. Ta vrt bi bil ravno na tem zanemarnjenem mestu, kjer se v sramoto mesta razpostavlja različna roba in ropotija, zelo primeren. Večina v mestnem občinskem svetu je bila nasprotnih nazorov. S tem pa zadeva še zdavnaj ni rešena. Kakor namreč doznamo, ta svet sploh ni last mestne občine, nego spada h gradu. Svoj čas je grof Brandis ta prostor oddal mestni občini na razpolago samo pogojno, da nosi ves trg na večne čase ime njegove žene Sofije. Ker pa je trg dobil drugo ime (Trg Svobode) je s tem bila pogodba razrešena in s tem bi ta del prešel zopet v last gradu, torej sedaj v last trgovca Berdasa. Tako utegne med mestno občino in sedanjim lastnikom gradu nastati zanimiva pravda. Glede projekta tiranca vrta je treba še pripomniti, da se je sličen vrt že svojčas tudi nahajal na tem prostoru. Naj nam bo dovoljeno vprašanje, ako je umestno, da se na tem res krasnem prostoru ozir. trgu še danes trpi selem za seno in slamo in da se tam nahaja tudi javna tehnična. Svočas, ko ni bilo še novega dela mesta, je bil tak trg za sejem na mestu, a danes? —**Deložarica** strank. Na Koroski cesti je že več dni deložirana železničarska vdova Regina Lesjak, katero je stanovanjski urad brez pravne podlage vrgel na cesto. Na cesti na Brezje je deložirana družina delavca Pappeža s šestimi otroci. Namesto, da bi se sliče deložacije z ozirom na popolno gradbeno pastnost omejevale, se čim dalje bolj širijo. —**Zrtev velikega uboštva.** Na Koroski cesti na dvorišču v kleti podobni sobici je bila 94 letna vdova Vincencija Santner, doma iz Rottenmanna. Dobivala je od svoje občine po 12 K mesečne podpore. Lani je vsled starosti onemogla in težko zbolela. Pretekli teden je razpadla pod njo postela, na kar so poslali po rešilni oddelek. Še le tem potom je prišlo vse siromašno in trpljenje te starke v javnost. Komaj so ji pričeli prihajati darovi usmiljenih ljudi, se jo je nepričakovano usmili — smrt.

—**Oderuštvo na deželi.** Prijatelj našega lista nam piše: Bil sem nekako mesec dni zaradi spremembe zraka na deželi, in sicer v Gotni vasi na Dolenjskem. Bival sem pri nekem gostilničarju, ki ima gostilno v najemu in ki mi je računal dnevno za hrano 100 K in reči in berji za prenočišče dnevno 100 K. To je skrajno oderuštvo, ki ga človek ne najde niti v Ljubljani, kjer stane hotelska soba kvečjemu 80 K dnevno. Dobro bi bilo, da bi trda roka malo posegla med take pijavke.

—**Od strela ubit.** V občini Ojurgjevo je med hudo nevesto strela udarila v posestnika Jova Kovačiča, ko je vozil z dvema konjema seno domov. Kovačič in oba konja so bili takoj ubiti.

—**Tajnstven umor.** V selu Bijeljini so neznani razbojnik v hišo Alfreda Hemalingerja, bivšega kapetana, ga zvezali in nato v neki šupi ubili. Razbojnik so nato premetali vse reči v hiši, ne da bi kaj odnesli. Policiji dela tajnstven uboj mnogo preglaive.

—**Roparski umor cigana.** V okolici Retfale pri Osijeku so našli truplo cigana in trgovca Valentina Sarkožyla, ki je že razpadlo. Njegov oče, ki ga je poznal, je izjavil, da je verjetno, da so ga umorili drugi cigani, ker je imel pri sebi 10.000 dinarjev.

—**Umor iz ljubosumnosti.** V Skoplju je te dni volak Rista Tomić, rodno iz Prizrena, zaklal z bajoneto svojo ljubico Ružico Joksimovič s katero je živel v intimnih odnošajih. Svoje dejanje je izvršil iz ljubosumnosti. Po storjenem činu je skušal pobegniti, vendar so ga orožniki prišli.

—**Roparska tolpa iz okolice Ostjeka pod ključem.** Orožnikom iz Našice v osijejskem okraju, se je konečno posrečilo aretirati tolpo roparjev, ki je napravljala vso okolico na cesti med Vuko in Budincimi nesigurno. Prijeti so bili roparji Mladen Tomić, Branko Mirković in neki Zajc. Vsi trije imajo na vesti več težkih zločinov.

—**Vlomi po deželi.** Dne 8. t. m. je bilo vlomljeno pri posestniku Volavšku v Harjah in odneseno raznega blaga za okoli 12.000 kron. —**Istega dne** je bilo vlomljeno pri posestniku Josipu Zelatu. Tudi temu so tatovi odnesli raznega blaga v vrednosti 12.000 K. —**Dne 9. t. m.** je bilo vlomljeno pri posestniku Josipu Preteju v Palni pri Slov. Gradcu in mu odneseno 2644 K denarja. Nekaj dni kasneje je bilo vlomljeno pri posestniku Emeriku pri Sv. Antonu na Pohorju. Vlomilec so mu napravili za 15.000 K škode. —**V Jurkloštru** je bilo vlomljeno v stanovanje občinskega služe in odneseno raznih predmetov za 20.200 kron.

—**Tihotapstvo na meji.** Pri Gornji Radgoni je bilo v soboto na kresni večer aretiranih več tihotapcev, ki so tihotapili razno blago čez mejo. Finančna straža je blago, ki je bilo vredno več 100.000 Dm in ki je bilo namenjeno nemškutarskemu trgovcu Ferdinandu Golobu pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, zaplenila.

—**Christofel zavod v Ljubljani.** prvi in najstarejši oblastven dovoljeni zasebni učni zavod za stenografijo in strojeplese v Sloveniji s pravico izdajanja veljavnih priročnikov, vpljuje vsaj mesec let in av-

gust vsak dan na Domobranski cesti 7/L. Opozarja se, da se bo s prihodnjim šolskim letom, ki prične dne 1. oktobra lt., počela slovenska, srbohrvaška in nemška stenografija. Vpisnina 10 Din, mesečna šolnina 75 Din, v večernem tečaju 100 Din. Ako se vpošteva število učnih ur, ne znaša honorar na tem zavodu od ure niti 2 Din.

—**Koncert v kavarni »Emona«** se vrši v petek ob 8. zvečer. Igra ljubljanski salonski orkester.

—**Ugodil** je vsem zahtevam moderne pisalnega stroja edino »STOEWER«, zastopstvo Ljubljana, Selenburgova ulica 6/L.

—**Električna masaža** lica in mankura za gospode in dame, vsa lasna dela, se strokovno izvršujejo, poseben oddelek za striženje otrok, separiran vhod za dame skozi vežo. Zaloga parfumerije, moderna higijena brivnica. —**Aleksander Gind, Ljubljana, Kongresni trg 6.**

—**«Pekatele» najcenejše testenine.** To potrjuje vse gospodinje, ki so napravile poskušajo s tem, da so skuhalo obenem te in druge. »Pekatele« so se vedno zelo nakuhale.

—**Telesno zaprtje.** Profesor Oser, sloviti strokovnjak za želodčne in črevesne bolezni, je pogosto vpoštebral grenčico »Franz-Josef« in vedno dosegal z njo zadovoljive uspehe.

—**Zahtevajte po vseh restavracijah** prvovrstna specialna vina v steklenicah tvrdke Gjuro Valjak, Grajska klet, Maribor.

—**Pozor! Senzacija! Pozor!** »Čuda džungle« (The Mirkles of jungles), film v 15 epizodah, od katerih ena nadkriljuje drugo. I. del (3 epizode): »Gnezdo levova«, »Ulica smrti« in »Napad v džungli«, se predvaja od četrta 28. t. m. do nedelje 1. julija. Film nam predvaja pustolovstvo nad pustolovstvom. Fenomenalni in krasni posnetki divjih zveri, bivajočih v džungli. Sloni, levji, tigri, opice, leopardi, noži, čapje itd. ustvarjajo film za eno največjih svetovnih atrakcij. Film naravnost fasciniira gledalce, ki jih obdrži do konca v skrajni napetosti. Izdelan je bil v največji ameriški filmski tvornici »Seelig« ter sodelujejo v njem prvovrstne ameriške filmske moči in najjači črnc na svetu I. E. Martin.

—**Proslava žegnanja v St. Peterski fari** na praznik 29. t. m. se vrši v gostilni »pri Tišku«, na gričku, ob rujemem cvitku, z domačimi štruklji in bobni drugo okrepčavo. Se priporoča Vinko Magister Strma pot 8.

—**Čenjet gospodje** se opozarjajo na svitlo likane ovratnike. Prva dunajska higijena pralnica in svetilokalnica Pirš & Šimenc, Ljubljana, Kolodvorska ulica 21.

—**Pretep med žurnalisti.** V Novem Sadu sta se sprla in kasnele stopla glavna urednika obeh madžarskih listov »Hir-lap« in »Vajdaszag«. V kavarni je nastal velik pretep, ki ga je končala šola policija.

Stavbna in javna dela v Ljubljani.

Pri zgradbi palače »Ljubljanski dvor« je zidovlje južnega trakta v Pražakovt ulici dograjeno do višine prvega nadstropja. Nadaljni zgradbi tega trakta so na potu še stoječi objekti, ki služijo za stanovanje raznim strankam, ki se bodo pa še odstranili. Severni trakt je dograjen že do drugega nadstropja. Palača »Vazemne posojilnice« na Miklošičevi cesti je že ometana, istotako dozdano tretje nadstropje Jernej Černetovega hotela »pri Struklju« v Dalmatinski ulici. Fasada je tudi že na novo prebarvana in odri odstranjeni. Pri stanovanjski hiši »Mestne hranilnice ljubljanske« v Dalmatinski ulici so odstranili pretekle dni odre. Poslopje bo meseca avgusta odn. novembra lt. uporabno. Poslopje »Pokojninskega zavoda« na Aleksandrovci cesti se še ometava, istotako vila trgovca Fr. Stupice v Kolizejski ulici. Palača »Trboveljske premogokopne družbe« bo meseca avgusta lt. uporabna; v nji so izvršili še razna profesionalistovska dela. Pri uradni in stanovanjski hiši zavarovalnice »Rimono Adriatica di Sicurtà« v Bethovnovi ulici so dograjeni pritični prostori. Poslopje tvornice za učila na ljubljanskem polju še ometavajo in snajžijo. Mestna (II.) uradna škola hiša na Prulah je dodelana in bo novembra meseca letos uporabna. Obsega pa samo 8 družinskih stanovanj, ki se imajo nakazati izključno oženjenim mestnim uradnikom. Za mestne delavce se zgradi stanovanjska hiša za Bežigradom tekoma letošnjega poletja. Pri »Leonšču« so fasado prebarvali in poslopje s pridlikom podališali. V Spodnji Šiški se gradi Bolafelva hiša. Stanovanjska in uradna hiša Dohodastvenega urada na Dunajski cesti je dodelana in ometana, isto vella o stanovanjski hiši Južne železnice in o enakih hišah »Pokojninskega zavoda« na Dunajski cesti. Pri gospodarskem poslopu centralnega pokopališča pri Sv. Križu so zidarska dela končana in preurejeni prostori že uporabni. Vila na kolizejskem zemljišču ob Bleiweislovi cesti je dograjena in bo prihodnje dni pod streho. Poslopje inspektorata državnih železnic ob Celovski cesti je ometano in osnaženo in se urad preseli meseca avgusta iz dekl. lica v svoje nove uradne prostore. Zidarska dela pri novih hišah na Barju in pri vili ob Poti v Rožno dolino so v teku in bodo zgradbe to poletje pod streho in ometane. Adaptacije se izvršujejo v naslednjih hišah: V hiši »Trg. banke« na Dunajski cesti št. 4, adaptacija stanovanjskih prostorov; v hišah št. 6 in 8, istotam pa se adaptirajo pritični prostori za trgovske lokale; razen teh so se ista dela izvršila še v par drugih hišah v predmestjih.

Sokolstvo.

»LJUBLJANSKI SOKOL«
praznuje 60-LETNICO ter priredi na Vidov dan JAVNO TELOVADBO v Tivoliju ob 16. uri.

— Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) praznuje začetek jubilejne javne telovadbe na Vidov dan dne 28. junija ob 18. uri (ob 6. zvečer), ker so trgovine proti dosedanjim navadi na narodni praznik odprte. Delodajalci se naprošajo, da dovolijo svojim uslužbencem, ki sodelujejo pri javni telovadbi, oditi vsaj pol ure prej, da se morejo pripraviti za nastop.

— Sokolska župa Ljubljana I. Župni zbor v Kamniku se vrši 28. in 29. junija t. l. ima sledeči spored: 28. junija ob 16. telovadba članov, članic in naraščajoča na sejmščini. Ob 20. uri bratski sestanek tekmovalcev v »Društvenem domu«. 29. junija ob 9. izkušnje, ob 14.30 slavnostni sprevod po mestu in pozdrav pred »Društvenim domom«. Po sporedu koncertira Dravska muzika na telovadišču, nakar se vrši ob 16. župna javna telovadba in nato ljudska zabava. Zveze za udeležnike te sokolske prireditve so zelo ugodne, osebno za 29. junija, ko vozi ob 5.20 jutraj izletniški vlak, ki se vrača v Ljubljano ob 20.50 zvečer. Toda tudi še ob 8.05 in tudi popoldne ob 14.10 imajo posestniki zleta priložnost, da se udeležijo sokolskega praznika v Kamniku. Povratek ob 20.50.

— Župni zlet sokolske župe Ljubljana I. na dan Petropavlovski bo velik sokolski praznik za Kamnik in okolico. Posetniki zleta imajo ugodne železniške zveze, priložnost napraviti jutraj kratak izprehod po divni kamniški okolici, popoldne pa naj prisostvujejo vsi javni telovadbi vseh župniških oddelkov. Sodeluje godba Dravske divizije pod posebnim vodstvom kapelnika g. dr. Cerina, ki priredi pred javno telovadbo koncert na telovadišču. V petek na praznik tedaj vsi v naš lepi, pomorni Kamnik, ki bo svoje goste pristočno bratski sprejel.

— Sokol I. v Ljubljani pozivlja svoje člane, ki se ne morejo udeležiti župnega zleta v Kamniku, da posejijo na Vidov dan jubilejno telovadbo bratskega sokolskega društva v Ljubljani, Odbor.

— Sokol Metlika. Pevski odsek metliškega Sokola in Godbeni klub v Metliki sta priredila v nedeljo dne 17. t. m. v prostori Narodne Čitalnice v Metliki velik pevski in orkestralni koncert. Udeležba glazbe željnega občinstva je bila obkraj, ob 4. popoldne, kakor tudi pri ponovitvi zvečer ob 9. nad vse pričakovane tako številna, da je občinstvo napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Koncert z vspehom, ki je bil tako obširen in slikovit in bi zadostoval za dva večera, je nad vse pričakovanje uspel izredno in mirno lahko trdimo, da se Metliki doslej še ni mudil noben tako lep in bogat glasbeni večer. Posamezne točke pevske in orkestralne, kakor n. pr. »Zlata kangeljica«, »Dobro jutro«, »Hajd na ples«, »Pesma, Slavulj« in dr. so bile tako dobro in izborno izvajane, da so jih morali na zahtevo občinstva ponavljati. Očarali so nas tudi solisti: ga. Grabrijanova s svojim nežnim in ljubečim sopranom, konservatorist g. Gregorčič s polnim tenorjem in »domaćin« g. Joško Marš s svojim blagodejnim baritonom. Smelo trdimo, da bi lahko nastopili tudi v večjem mestu, kjer bi želi isto navdušenje priznanje in pohvalo, ki jo popolni meri zaslužijo. Njihov trud in volja, da so se skoro dva meseca v lepih pomladnih večerih dan za dnem, odpuščajoč se vsaki drugi zabavi, vežbali in učili, nista bili zaman. Torej vsa čast in pohvala sestram pevskim in bratom pevskim, kakor tudi godbenikom, predvsem pa našemu mlademu pevovodji g. učitelju bratu Ferdu Vigeletu in kapelniku br. Milanu Guštinu, med katerima je zlasti prvi s svojo naravnost vzorno, neustrašeno in vse hvale vredno vajstajnostjo kot duša vse prireditve dosegel uspehi, ki si ga lahko šteje v čast in na katerega je lahko popolnoma upravičeno ponosen. V znak zahvale mu je bil poklonjen krasen Soplek. Hvala in z veseljem se bomo spominjali lepega večera in kličemo vstrajnostjo delavcem: Le tako naprej! Nudi nam kmalu kaj enakega!

— Zlet novomeške sokolske župe se vrši dne 28. in 29. v Karlovcu, 28. popoldne telovadba članov in članic. Zvečer akademija na lepe telovadišču Karlovskega Sokola. Dne 29. dopoln nadaljevanje tekem, skušnje za popoldanski nastop in povorka. Župni odbor in starost društva opozarjamo na župno odborovo sejo, ki se vrši 29.

ob 9. dopoldne v telovadišču Karlovskega Sokola. Zlet se za vsa društva obvezen.

Glasbeni vestnik.

— IV. javna produkcija gozencev konservatorija Glasbene Matice se vrši danes v sredo, dne 27. junija ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Spored te produkcije je silno zanimiv in to vsled tega, kar je prvi svoje vrste, odkar deluje naša Glasbena Matica na glasbeno-solskem polju. Vse štiri točke sporeda tvorijo skladbe dveh konservatoristov s kompozicijskega oddelka tukajšnjega konservatorija, kateri oddelci poučuje prof. Josip Michl. Gospod prof. Michl se je z njemu lastno vestnostjo in izredno marljivostjo posvetil temu predmetu in svojim gozencem in sad pouka v kompozicijskem oddelku je naša IV. javna produkcija. Prvo točko sporeda tvori Sv. Karšičeva skladba za godalni orkester in sicer Preludij in Fuga v C-duru. Naslednje točke so skladbe Josipa Brnobiča in sicer dva solopseva »Kad mi majku pokopase« in »U jutru«, katere poje g. Banovec Svetozar (iz šole rav. Mateja Hubada) in katerega spremlja na klavirju konservatorist Ravniki Aneton, (iz šole g. Ravniki Janka). Tema dvema solopsevom sledijo 3 glasbene skladbe za godalni orkester in kot sklopna točka Preludij in Fuga v E-duru za godalni orkester. Godalni orkester tvori deloma člani orkestralnega društva Glasbene Matice, deloma pa gojenci konservatorija Glasbene Matice. Nastupoval je orkestralni komade g. prof. Jos. Michl. Oba gospoda Brnobič in Sv. Karšič sta ravniki naredila državni izpit iz glasbe pred tukajšnjo izpraševalno komisijo in sicer oba z odličnim uspehom. Ravniki želijo vabi vse, ki se zanimajo in ki hočejo vestno zasledovati resno vzgojo delovanja Glasbene Matice, da posejijo tudi to javno produkcijo.

— Glasbena Matica v Mariboru. Orkestralni odsek naznanja vsem članom, da se vrši redni letni občni zbor v ponedeljek dne 2. julija t. l. ob 18. popoldne v prostorih Matice z običajnim dnevnim redom. — Novi člani in gostje dobro došli.

— Koncert v Ljubli. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi svoj drugi letošnji pokrajinski koncert v nedeljo dne 1. julija popoldne ob 5. v sokolski dvorani v Ljubli. Vstopnice že prodaja ljubljanska glavna trafikla. Opozarjamo ljubljane in okoličane na to pevsko prireditev in jih vabimo, da se je gotovo udeležijo!

Šolstvo.

— Zrelostni (višješolski) izpiti na državni gimnaziji v Mariboru. Ki jim je predsedoval gimnazijski ravnatelj dr. Josip Tominc, so se vršili od 19. do 23. junija. Izmed 38 kandidatov (med njimi 4 realni gimnazijci) sta bila 2 zavrnjena, 2 ponavljata izpit iz enega predmeta, ostali so prestali izpit uspešno. Novi predpisi ne poznajo odlik; po prejšnjih predpisih bi imeli odlični uspehi: Maister Hrovci, Podlesnik Vladimir in Tominc Josip; uspešno so izpit dovršili nadalje: Balice Fran, Bakar Stefan, Brumen Franc, Budina Lovro, Cvetko Anton, Cvetko Fran, Dolar Nada, Gorup Josip, Grosman Božena, Jerob Bogdan, Kolenc Fran, Kosič Josip, Kralj Fran, Ploč Jstren, Razboršek Ludvik, Skerjanc Srečko, Strnad Ivan, Stjanec Milan, Trampuš Josip, Veljovec Alojzij, Vodeb Slavko, Vospersnik Ivan, Zelenko Milan ter realni gimnazijci: Danev Emil, Glaser Milka, Živic Ivan. Kakor kažejo imena, so bile med izpitniki 4 kandidatice.

— Osmovna šola v Mostah pri Ljubljani priredi razstavo ženskih ročnih del, rib in pisanih izdelkov 1. julija. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za našo mladino.

— Razstava ženskih ročnih del na drž. orodnem zavodu za žensko domsko obrt v Ljubljani. Turistični trg 6/II v noslopiju, kjer je kavarna »Jadrana«, traja od petka, to je 29. junija do četrka, to je 5. julija 1929, vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 17. ure.

— Drž. gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za I. razred leta 1929-24 se vršijo v soboto dne 30. junija točno ob 10. ure dalje. Vpisuje se do navodene dne in do označene ure vsak dan, hoditi osebn ali s predložitvijo vpisnih listin (krstnega, oz. rojstnega lista ter zadnjega šolskega spričevala) tudi po pošti, pri gimnazijskem ravnatelstvu. Sprejemni izpiti v jesenskem roku bodo dne 11. septembra.

— Tehniška srednja šola v Ljubljani. Vpisovanje v ta zavod se vrši same jeseni meseca septembra dne 10. in 11. septembra

4. 1. Natančnejši podatki so razvidni iz razglasa na črni deski v šolskem vestibulu.

— Razstava rib, učenec v risalnici kr. drž. gimnazije v Kranju bo odprta dne 28. in 29. tm. od 9.—12. ter od 14.—18. popoldne. Vstop prost.

Turistika in sport.

— Koča na Triglavskih jezerih. Komarča je 600 m visoka stena v Ukanici nad Bohinjskim jezerom. Po tej steni je izpeljana položna stezica k sedmerim jezerom. Od spodaj se vidi, da je nemogoče tu zgoraj priti, a vendar je steza dokaj širša in pelje vse čas med grmičevjem in tudi visokimi drevesi, tako da ne prideš nikjer do izrazitega in nevarnega prepada. To pot je letos Slov. plan. društvo posebno temeljito popravilo. Odstranil se je tudi ves nepotreben gruč ob poti, tako da greš tudi z navadnimi čevlji gor in jo zmagas v 1 in pol ure. Tik pod vrhom je 26 lesenih stopnic, letos na novo narejenih. Malo nižje teh stopnic so vreli sveže vode. Takoj nad stopnicami prideš na vrh Komarča. Tam se za kake četrt ure vsedi in uživaj krasni razgled na vso Ukanco. Pod teboj šumi in bobni Savica, in od tod se dviga pot še iz vojnega časa v nebroj viugah proti gorski planoti Komna, na planino na Kraju in dalje proti Krnu. Komarča nima ne enega klinca, ne ene vrvi, ker so nepotrebnosti. Od vrha Komarča pot minute dalje na levo se vidi še kup obrezanega lesa, ograda je lesene stavbe, od koder so pred kakimi 40 leti les po vrhovi spuščali čez vse te prepade. Se 5 minut dalje med bujno rasto raznih planinskih zelišč in cvetlic prideš do Črnega jezera in še dalje v eni uri do kočice pri Triglavskih jezerih. Ta kočica stoji med V. in VI. jezerom, je 2 nadstropja visoka, ima 9 sob z eno ali več posteljami in še posebej skupno ležišče in bo na Vidov dan dne 28. t. m. otvorena. Koča bo z raznimi, tudi izbranimi jedili in pijačami preskrbljena, tako da mudi turistu prijete odloži.

— Otvoritev koč pod Triglavom. Osrednji odbor SPD v Ljubljani naznanja svojim članom, da bodo otvoreni na Vidov dan, to je 28. t. m. Vodnikova koč na Velem polju in Aleksandrovo koč: koč sta preskrbljeni z dobro jedjo in pijačo, kakor tudi z lepimi razglednicami. Triglavski dom na Kredarici radi velikega snega še ni odprli.

— S. K. Primorje je prejel od Gradjankega častno povabilo na prijateljsko tekmo, ki se vrši jutri na Vidovdan 28. junija v Zagrebu.

— Viktorija, Sušak : S. K. Primorje. V petek ob 6. uri se vrši na izrški Dunalska cesta, velika prijateljska tekma med sušsko Viktorijo in Primorjem. Viktorija je zavzemala pred vojno najodličnejše mesto v hrvatskem sportu ter ponovno premagala tedanje zagrebške klube. Vseled političnih razmer je šele lani na novo oživela ter po enega leta osvojila prvenstvo jugoslovanskega vodnega sporta. Danes se stavlja groš naše reprezentance v Gotebordu. Tudi v nogometu je toliko napredovala, da zadnjič Hasle-komb. ni mogel doseči boljšega rezultata, kakor 2:1. komb. Hladica pa je celo potofila z visoko diferenco. Šli njeno igre je južen in prežet s hitrimi teki. Tekma bo zelo napeta. Predprodaja vstopnic v Seienburgovi ulici v trafiki Sever.

— S. K. Drava. Vazudin gostuje v Ljubljani v nedeljo dne 1. julija ob priliki desetletnice S. K. Slovana, s katerim igra nogometno tekmo. S. K. Drava je prvak Vazudina in je znan po svojih lepih rezultatih, ki jih je dosegel v tekmah z Gradjanstvom, Haskom, Čakovskim sportnim klubom itd. Njegovo moštvo je jako hitro, goji lepo kombinacijo in je tehnično popolno. Odlikujejo se zlasti desno krilo, srednji napadalci in cela obramba. V Vazudinu je pred nedavnimi časom porazil S. K. Slovan s 3 : 0 in bo moral zadnji napeti vse sile, da ob svoji desetletnici doseže lepši rezultat. — Začetek tekme ob 14. uri popoldne. — Ob pol 15. uri predtekma S. K. Ilirije jun. : S. K. Slovan rezerva. — Vstopnina: sedeži I. vrste 10 Din, II. vrste 8 Din, stojšča 6 Din, za dijak 4 Din. — Tekmi se vršita na igrišču S. K. Ilirije. Med odmorom tekme Drava : Slovan se vrši tek na 200 m za prvenstvo S. K. Ilirije. — Tekmi se vršita ob vsakem vremenu.

Društvene vesti.

— Društvo »Mladika« ima redni letni občni zbor v torek dne 3. julija ob 5. popoldne v posvetovalnici Društva sv. Cirila in Metoda v prvem nadstropju Narodnega doma z nastopnim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajništva. 3. Blagajniški poročilo. 4. Poročilo računskih preglednic. 5. Volitev upravnega odbora za novo triletno upravno dobo. 6. Volitev računskih preglednic za upravno leto 1923/4. 7. Sprememba pravil. 8. Slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi najljubnejši upravni odbor.

— Na vrtni veselici, ki jo priredi v nedeljo dne 1. julija sportni klub »Slovan« v hotelu »Tivoli« v praznino desetletnice svojega obstoja, poleg plesa in drugih zanimivih zabavnih točk na sporedu tudi šaljiva pošta, ribolov na suhem, komični muzej, lutke itd. Naj nihče ne zamudi lepe prilike, da se do solz nasmeje in rajsko zabava. — Začetek veselice ob 16. uri. — Vstopnina 6 Din.

— Gasilci, ne porabite, da se vrši v nedeljo 15. julija t. l. ob pol 11. zvezni občni zbor v Ljubljani v Mestnem domu in pa velika ter težka vaja poklicnega in prostovoljnega gasilstva na trgu Sv. Jakoba. Naj nihče ne zamudi teka zborovanja in vaje, pri kateri bo delovala tudi nova avtomobilna brigada. Zeleniška vožnja bo polovična proti društveni izkaznici.

— Za letovščarje - pesnike priredi Klub plesovodij v Ljubljani etnedenjski tečaj za plesne novitete, to je Shimmy - Fox, Camel - walk in dr., kateri letošnjo sezono prevladujejo družabne večere in prireditve. V proučevanje teh novitet se mudi klubov član Višek v Berolinu, Leipzig, Pragi in Dunaju ter se vrne okoli 19. julija in prične takoj s poukom. Prijave sprejema klubov načelnik Lud. Černe, Wolfova ulica 3, kjer se dobijo tudi vsa poljsmila.

— Prireditve v Hrasniku. Dne 1. julija se vrši velika vrtna veselica, ki jo priredi »Konzorci« za gradbo Narodnega doma v Hrasniku na »Savje« (nasproti postaje Hrasnik). Spored: Koncert muzike savske divizije iz Zagreba ter pevskih društev iz Hrasnika, Trbovlja in Zagorja; telovadba sokolskega naraščajoča in čete vojakov 35. pešpolka; ples, srečolov, vožnja po Savici itd. Kuhinja in klet v lastni reži; za dobro jed in pijačo bo preskrbljeno. Vabimo vse Hrasnikjane, kakor tudi druge, prijatelje narodno-kulturnih društev, iz sosednjih krajev, da se prireditve polnočestveno udeležijo. Iz postaj, na progi iz Celja, Zagreba in Ljubljane, polovična vožnja. Začetek ob 3. popoldne. V slučaju slabega vremena se veselica preloži na nedeljo 8. julija.

— Prostovoljno gasilno društvo v Tacnu pod Smarno goro praznuje dne 1. julija t. l. 26-letnico svojega človekoljubnega delovanja. Spored slavlja je sledeči: Ob 10. dop. maša v cerkvi sv. Jurja v Tacnu, pop. ob 14. uri velika okrožna gasilska vaja, katere se udeležijo 8 društev z brigadnih in drugih orodjem, in ki umege biti ena največjih in najzanimivejših tovrstnih gasilskih vaj. Po vaji odlikovanje dveh zaslužnih članov, ki delujejo v društvu od ustanovitve. To sta g. Šuštaršič Franc, posestnik in kov. mojster in Slavco Franc, stavbenik, oba iz Tacna. Po odlikovanju defilacija. Nato na prekrasnem senčnatem vrtu pri Koštru velika vrtna veselica z bogatim sporedom pri kateri sodeluje polnočestvena gasilska godba z Dobrove, Gasilska društva, vse prijatelje gasilstva in zlasti tudi ljubljanske in druge izletnike opozarjamo na to prireditev in jih kar najljubneje vabimo k posetu.

— Društvo »Mokojenega učiteljskega Slovanstva« v Ljubljani bo imelo svoj občni zbor letos v četrtek dne 5. julija na Črila in Metoda dan v I. mestni šoli na Ledini. Komenskova ulica 19. — Začetek ob 15. popoldne. Člani društva so vjudno povabljeni.

Borzna poročila.

— Zagreb, 27. junija (Izv.) Zlatušek. Devize: Curih 16.10, 16.15, Pariz 5.53, 5.58, London 414.—, 417.—, Berlin 0.06, 0.058, Dunaj 0.125, 0.1267, Praga 2.7125, 2.7225, Trst 3.99, 4.01, Newyork 89.25, 90.—, Budimpešta 1.02, 1.04, Valute: dolar —, 88.50.

— Curih, 27. junija. (Izv.) Denaršica predhodna: Beograd 6.25, Berlin 0.004, Amsterdam 220.—, Newyork 6.05, London 25.86, Pariz 34.37, Milan 24.85, Praga 16.78, Budimpešta 0.065, Bukarešta 2.95, Varšava 0.055, Dunaj 0.0079, avstrijske žigosane krova 0.008, Sefia 6.10.

— Trst, 26. junija. Beograd 25.40, Berlin 0.02, Praga 67.75, Pariz 139.90, London 104.40, Newyork 22.70, Curih 401.

NAJNOVEJŠA POROČILA. PREZIDENT MASARYK NEVARNO OBOLEL.

— Constantine (Alžir) (Havas), 26. junija. Stanje prezidenta dr. Masaryka se je tako poslabšalo, da se zdravniki boje za njegovo življenje.

— Pariz, 26. junija. (Izv.) »Petit Parisien« javlja iz Alžira, da je prezident Masaryk na svojem potovanju po Alžiru obolel in ne sme iz postelje.

— Alžir, 26. junija. (Havas.) Prezident Masaryk, ki sedaj potuje po Alžiru, je na poti iz Biskre v Tunis obolel ter je moral v Toldi prekiniti svoje potovanje.

Pogodba o razdelitvi dunajskih arhivov.

— Dunaj, 27. junija. (Izv.) Včeraj dopoldne je bila podpisana pogodba o razdelitvi dunajskih arhivov med kraljevino SHS in avstrijsko republiko. Pogodbo so podpisali za Jugoslavijo dr. Corović, dr. Nagy in dr. Lokić, za Avstrijo pa dvor. svet. in univ. prof. dr. Redlich, univ. prof. dr. Kretschmayer, dvor. svet. dr. Bittner in min. svet. dr. Tietze. Pogodba bazira na načelu obojestransosti in na načelu znanstvene eksploatacije. Gotovi za jugoslovensko državo važni zgodovinski dokumenti bodo v najkrajšem času izročeni, med drugim dubrovniški arhiv.

SVEČENIK TYHON SVOBODEN.

— Moskva, 26. junija. (Havas.) Svečnik Tyhon je svoboden.

RAZGLAS SODBE V PROCESU PROTI »HRVATSKEMU BORCU«.

— Zagreb, 27. junija. (Izv.) Danes dopoldne je bila pri sodnem stolu proglašena sodba v procesu proti »Hrvatškemu Borcu«, ki je trajala skoraj 14 dni. Glavni urednik in izdajatelj znan Jože Matošić je bil obsojen na pet mesecev težke ječe zaradi hujskanja proti državi in nje predstavnikom. Odgovorni urednik »Hrvatškega Borca« Kralj je bil obsojen na globo 100 dinarjev in smislu paragrafa 205. tiskovnega zakona iz leta 1907. zaradi zamenjanja uredniške paznosti. Soobtožen prof. Begvič je bil oproščen.

PRITISK RIMA NA BEOGRAD.

— Rim, 26. junija. (Izv.) Na pritisk rimske Mussolinijeve vlade sta bila izpuščena v Zagrebu na svobodo dva reška fašista Pallavicini in Pina, ki sta bila aretirana v Jugoslaviji zaradi raznih političnih umorov in sta bila v zaporu nad dve leti.

KONGRES ANGLEŠKE DELAVSKE STRANKE.

— London, 26. junija. (Reuter.) Letni kongres delavske stranke je bil danes odprt. Število članov stranke je padlo od 4 milijonov na 3.310.000. Kongres je odklonil predlog za priključitev komunistov delavski stranki.

ETNA.

— Rim, 26. junija. (Izv.) Etna se je povsem umirila. Mussolini je ukazal, da se preneha s pomožno akcijo, ker to vpliva slabo na zunaj. Mussolini odločno obsoja pisavo italijanskega tiska o katastrofi na Siciliji.

Poizvedbe.

— Došli gospod, ki je pomotoma odnesel pri tomboli »Gospodstvskega zvonca« rudo stol, hat »Narodne kavarn«, se naproša, da ga prinese nazaj.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

AVTO-MATERIAL
VSAKOVRSTNI
KROGLJIČNA:
LEŽIŠČA
SPECIJALITETE
NOVOSTI
7-GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ-KRED-BK

Spreten mizar,
samostojno moč. ISČE PRL.
MERNE SLUŽBE. — I. Kralj,
Zeleni.

Dobro ohranjena spel-nica, postelje z žimnicami, pisalna miza in drugo NAPRODAJ.

Ogleda se od 2. do 5. ure popoldne, Knezova ulica 3, III. nadstropje, desno.

Lovska puška,

likusno izdelana, popolnoma nova »Booke« nisanica (Büchse) z daljnogledom 4 X, kaliber 16 in 6.6 mm, s priljubljanim SS 58% nabojem, rasantna v strelu, se vso selitve v inozemstvo za 1.300 lir PRODA. — Pisemne ponudbe na upravo »Slov. Nar.« pod »Puška« 6653c.

Bukove in hrastove blode,

prevažnino, popolnoma zdravo, ravno blago brez grč, KUPIM. — Ponudbe na: Trsten & Gov.

Rensko vino I. 1893,

trdke Strauss Hflf., Frankfurt a. M. (znanke Liebfrauenmilch, Goldtopfen) NAPRODAJ. — Poizve se: Brjavčeva ulica 14 I.

Meblovana soba

SE ODDA SAMO ZA ČASA POČITNICE (julij in avgst). — Nadlo pove uprava »Slovanstva« Naroda.

Enonadstropna hiša

v sredini mesta, s krasni stanovanji in gostilniški lokali, pripravljeni tudi na kake drugo obrt, SE PRODA. — Ponudbe na upravo »Slovanstva« Naroda pod »Lepa lega« 6642c.

Mala ali srednja hiša,

pripravljena za kake obrt ali trgovino, v mestu ali na predmestju, SE KUPI. — Ponudbe na upravo »Slovanstva« Naroda pod »Lepa lega« 6642c.

Na stanovanje

SE SPREJME BOLJŠI GO. SPOD. — Polzve se: Stari trg 11. 26. II. nadstropje. 6650

Lepa preproga,

(23 X 32 m) SE PRODA. — Pralakovna ulica (hla Tönies), III. nadstropje, levo. 6645

Za malo trgovino

SE IŠČE (bros hrano in stanovanja) DEKLICA POSTENIH STARŠEV. — Pisemne ponudbe na upravo »Slovanstva« Naroda pod »Postena« 6653c.

Mesta kot učenka

ZELI DEKLICA, stara 15 let, ki je dovršila meščansko šolo, v trgovino mešane stroke v mestu ali na delu. Je nekoliko vajena ter ima posebno veselje do trgovine. — Naslov pove uprava »Slovanstva« Naroda.

Bukova drva,

žagana in sekana, NAPRODAJ. — M. Srebotnjak, Kolodvorska ulica 31. 6630

Kupim DRVA,

vsako množino, na vagon. — Naslov pove uprava »Slovanstva« Naroda.

Mesečno sobo,

NEMEBLOVANO, s separatnim vodom v sredini mesta, ISČEM ZA TARJO. — Ponudbe pod »Soba« 6653c na upravo »Slovanstva« Naroda.

Stanovanje

v Ljubljani na Dumejški cesti, obstoječe in soba, kabineta, kuhinja in pritlik. SE ZAMEJMA ZA ENAKIM ALI VEČJIM V SISKI. — Naslov pove uprava »Slovanstva« Naroda.

Obnovite naročnino!

Kontoristinja, Tovorni auto

zmožno knjigovodstva, — znamke »Praga«, 35/40 HP, ISČEM. — Oglasiti se od 3 do 5 tonski, skoraj nov, 6. do 7. ure zvečer Knezova ulica 3, Siska (Battolino). — Jugo »Auto«, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 6654

Gamaufovo

metno grojilo za cvetlice je izredno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejše nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—. Razpošilja društvo

»Vrtnarska šola« v Kranju.

Stalna zloga: Hozemansky, Korsika, Urbanic in drogerija »Adela«.

Kupim MOTOR
2 HP, 300 V, istoimenski tok
in TRANSMISIJO.
FLORJANČIČ, Ljubljana.

**Kupimo vsako množino
starega svinca.**
PUŠKARNA V KRANJU.
6394

Kunujem KUMNO
V VSAKI MNOŽINI. Ponudbe
v zvezi in najnižjo ceno na
LJUDEVIT SIRC, KRANJ.
6347

„Kolesarji!“
Oglejte si veliko zalogo dvo-
koles, kompletnih, z dobro pneu-
matiko od Din 1800.—, Tribuna
F. B. L., Ljubljana, Karlovska
cesta št. 4. 5153

Pisalni stroji, potrebščine
mehanična delavnica
(popravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6-1.
PRODA SE vili podobna

enonadstropna hiša
z dvema stanovanjema, zidana v
svetloškem slogu, z vrhom, NA
REDO, nedaleč od postaje.
Cena nizka; stanovanje takoj
na razpolago. — Več pove H.
Privšek, Ljubljana, Miklošiče-
va cesta 18. 6608

Kontoristinja
z daljšo prakso, večja sloven-
ščina, srbohrvaščina in nemšči-
ne ter knjigovodstva in stenog-
rafije. SE IŠČE ZA TAKOJŠN
SEN NASTOP. Prednost se da
oni, ki bi imela veselje tudi do
prodaje v trgovini elektro-
ničnih predmetov. — Ponudbe
z navedbo zahtev in dosega
naga službovanja pod »Trajna
služba 25-30/6466« na upravo
»Slovenskega Naroda«. 6599

**Poznani Maršnerjevi
„šumeči“**
(Brause)
limonadna praška kakor
tudi vse vrste bonbonov,
keksov, čokolade, vafelnov
za sladoled itd. se dobi vedno
v veliki izbiri pri tvrdki
Josip Vitek
Ljubljana, Krekov trg 8.
(zraven Mestnega doma.)
Zahtevajte cenik! Na debelo
5609

Nanodaj imam več vil,
MALIH IN VELIKIH HIS
prostim stanovanjem in brez
stanovanja, HISE Z OBRTJO,
GOSTILNO IN INDUSTRIJO,
SKA PODJETJA, PARCELE
GOZDOVE, TRGOVINE Z
INVENTARJEM IN PRE-
VZETJEM BLAGA, MLINE
IN ZAGE, GRAŠČINE z
arondiranimi zemljišči v Ljub-
ljani in izven Ljubljane. Ugod-
ne cene in ugodni prodajni po-
goji! — Resni kupci naj se
zglasijo: Hinko Privšek, Ljubljana,
Miklošičeva cesta št. 18.
I. nadst., poleg sodišča. 6411

ODDA SE radi selitve
stara, znana, dobro-
doča GOSTILNA pri
Rotu na Bohinjski Beli
v bližini farne cerkve in šole,
oddaljena deset minut od ko-
lodvora in 20 minut od Blej-
skega jezera, jako obiskovana
od letovičarjev in priprava za
vsako drugo obrt ali trgovino.
Zraven spada: gospodarsko po-
slopje, velika klet, ledenica,
sadni vrt, velik vrt za zelenja-
vo in 1 ali 2 njivi. Odda se vse
s popolnim inventarjem. — Po-
nudbe nasloviti na: Alojzij
Papler, Bohinjska Bela. 6627

BLUZE
najnovejšo, izredno
nizke cene.
Francoski
**RIPS,
PLATNO,
ETAMIN, BATIST,
FOURLARD-SVILA,
OPAL-BATIST**
za damsko
obleko.

Srečko Vrščič, 3.
Selenburgova ulica
Prosim, oglejte si izločbo in niske
cene!

Klaviir poučuje
(začetnike) in ere tudi na dom
GOSPODIČNA. — Naslov po-
v uprava »Sl. Nar.« 6538

Opremljena soba
z dvema posteljami, zračna in
svetla, SE ODDA od 15. julija
do 31. avgusta. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 6559

Sreime se UČENEC
z dohrevni šolskimi spritevali s
1. julijem v elektrotehnični ve-
letrgovini. Učna doba tri leta ter
se mu da prispevek za hrano in
stanovanje. — Ponudbe na:
Poštni predal 34, Celje. 6465

Soba s separatnim vhodom
in električno razsvet-
ljavo, išče doh-ro situiran pri-
vatni uradnik, star 28 let.
— Ponudbe je poslati pod
»St. 2930/6605« na upravo
»Slovenskega Naroda«. 6610

Defektno koruzo
(ZA KONJE) razprodaja
na vreče in vagone
M. BIELIČ, Dunajska cesta
št. 33 (pri »Balkanu«) po
najnižjih dnevnih cenah.
6574

Okraine zastopnike
SPREJMEMO PO VSEH KRA-
JH. Služba stalna. Gospodje,
ki majo veliko znanstva, naj
pošljejo ponudbe z referencami.
Generalno zastopstvo za Slove-
nijo »L' UNION«, francoske
zavarovalne družbe, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 33. 6546

Kompaniona
z najmanj 100.000 dinarjev go-
tovine IŠČE TRGOVEC Z LE-
SOM. — Ima modern, popol-
noma nov polnojarmerik, žago
in posestvo. Jamstvo zagotovi-
ljeno proti vknjižbi na prvo
mesto. — Ponudbe je poslati na
upravo »Slov. Nar.« pod »Les-
na industrija/6499«. 6599

Krepka deklica,
poštena, ne pod 18 let stara,
zmožna opravljanja domačih
del in tudi nekoliko večja v
šivanju, katere bi imela veselje
do izučena. — Sprejemljivi tra-
govini, SE SPREJME V BOLJI
TRGOVINI HISE NA DEZELI
proti prosti hrani in stanova-
nju. — Ponudbe pod »Krepka
6512« na upravo »Slov. Nar.«.

Traži se
ispitani strojar
za srednjo parno pilano. Isti mora
biti izučeni strojovbravar i tokar.
Ponudbe kod uprave ovoga lista
pod »Strojar 6628«. 6628

Traži se
ispitani dvoriteli
lokomobila za manjši ugljenokop,
koji je ujedno izučeni strojovbravar.
Ponudbe kod uprave ovoga
lista pod »Ugljenokop 6629«. 6629

HIŠA naprodaj
v Ratechah na Gorenjskem, od-
daljena četrt ure od italijanske
meje, tik šole in farne cerkve.
Pri hiši se nahaja hlev za 20
govedi, zidani svinjaki, v nad-
stropju se lahko naredi deset
lepih sob za letovičarje; pri-
pravna je za vsako trgovino ali
hotel. Lep sadni vrt (občinske
pravice). — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 6578

Trgovski
pomočnik
dober detajlist se sprejme v
špecijsko trgovino v Ljub-
ljani. Ponudbe na upravo
Slov. Naroda pod Detajlist
6557.

Veliko tovarniško podjetje
v Sreimu
išče za svoj kamnolom
spremnega neozženega rudar-
skega
nastojatelja
(Steiger)
kateri je vešč v rudarskem
meritvi in zmožen izvršiti samo-
stojno razmejitev posele. Ponudbe
pod »Srem 6452« na upravo Slov.
Naroda. 6452

Na stanovanje in hrano
SE SPREJMETA ZA PRIHOD-
NJE SLOSKO LETO DVA
DIJAKA. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 6519

Proda se nekaj oprave
za spalno sobo.
Polzve se pri Antonu Va-
ljavcu, gostilna, Sp. Šiška 87.
6607

Posodim 200.000 Din
in 100.000 lir, plačljivih
v dinarjih, proti pupi-
larni varnosti.
Naslov pove uprava »Slo-
venskega Naroda«. 6610

Britvice,
že rabljene (Gillete, Mem itd.)
SE SPREJMAJO V ELEK-
TRIČNO BRUSENJE v dru-
geriji »Adria«, Ljubljana, Se-
lenburgova ulica 5. — Zunanja
naročila hitro in točno! 6283

Prekajevalec
prve vrste, sprieten in samostojen
pri vseh avstrijskih in nemških
klobasah in povojninah. Speci-
jalist za nemško salamo in ber-
linsko sočno gnjat (Satzschinken)
išče mesta v večjem obratu. Do-
pisi pod Selbständig 14310
na Klenrechs Anzeigengericht
tlung Graz, Sackstrasse 4. 6661

Železninar
starejša, samostojna moč s la-
referencami, več več težkov, sedaj
na vodilnem mestu, želi službo
premesliti za prvo moč ali po-
slovodjo. Gre event. v tovarniško
podjetje železninske stroje. Do-
pisi pod »Železninar-strokovnjak-
6599« na upravo Sl. Nar. 6599

KOMFORTNA VILA
v Ljubljani na Mirju
SE TAKOJ PRODA. Vila je
solidno zidana, zgrajena l. 1922.
Opremljena z vodovodom, elek-
trično razsvetljavo, obsega ra-
zen izredno komfortnega stanova-
vanja še eno manjšo stanovanje
v mansardi. Poleg vile 1500 m²
urejenega vrta. Cena 500.000 di-
narjev, od katerih se polovica
nekaj časa kreditira. Stanovanje
tako na razpolago; na zahtevo
se vila takoj izprazni. — Ponud-
be pod »Ugoden kup 425/6379«
na upravo »Slov. Naroda«. 6573

Malo lepo
graščinsko posestvo
NAPRODAJ
blizu mestnega parka v MAR-
BORU. Idealna lega, rodovitna
zemlja 21 oralov, od teh 5 oralo-
v vinograde, ostalo travniki,
sadovnjak, polje, gozdič. Na
posestvo se nahajajo tri dobro
obranjene vinčarije in mala
grajska hiša z dvema stanova-
njema. Posestvo je primerno za
privatno uporabo ali vinčarijo
in slično obrt. Proda se samo
enemu kupcu. Cena en milijon
dinarjev. — Ponudbe pod »Kal-
varija« na Mar-Stan, Maribor,
Rotovski trg 1. 6533

Večje industrijsko podjetje
v Sloveniji išče za takojšnji
nastop
književodjo
(bilancista)
zmožnega tudi slovenske in
nemške ter po možnosti ita-
lijanske korespondence ter

manipulanta
za nakup lesa in prevzema-
nje. Ponudbe pod »Stro-
kovnjak 6525« na upravo
Slov. Naroda. 6525

**Gradbeno pod-
jetje arhitekt**
V. Krainer & Co.,
Jesenice.
STAVBNA VODSTVA:
Ljubljana, Domžale,
Zagreb.
Izvršije privatne in indu-
strijske stavbe, proračune,
načrte, cenitve, posebni od-
delci za arhitekturo. 6659

Dve meblovani sobi
SE ODDASTE s 1. julijem
trem gospodom ali trem gospo-
dičnam. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 6367

Breja krava
simodolske pasme, 650 kg
težka, NA PRODAJ. —
Poljanska cesta 55. 6594

LOKAL v Ljubljani,
75 m² velik, primeren za trgo-
vino ali pisarno, SE TAKOJ
ODDA. — Ponudbe pod »Pro-
met/6622« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 6622

Dva konja,
skopljencev in kobil, oba zdra-
va in za vsako uporabo, NA
PRODAJ. — Vpraša se v adri-
anturni pisarni 16. art. polka,
telefon št. 264, v Ljubljani. 6486

Kumno, janež,
RDEČO DETELJO, SEMEN-
SKO AJDO, LIPOVO CVET-
JE, SUHE GOBE itd. plačuje
najbolje — SEVER & KOMP.,
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.
6275

**POSLOVODJO-
ŽELEZNINARJA,**
absolutno samostojnega delav-
ca, IŠČEM ZA TAKOJŠEN
NASTOP ZA MESTO NA
GORENJSKEM. — Ponudbe
pod Poslovodja-železninar/6524
na upravo »Slov. Naroda«. 6524

Vila
s prostornim vrtom, središče Ljub-
ljane, krajna lega, na prodaj.
Vse v najboljšem stanju, brez
strank. Vse se lahko takoj. Po-
nudbe na upravo Slov. Naroda pod
»Užitek 6603«. 6603

Ia
trapistovski sir
polnomasčen, kg 25 Din. čajno
prečno maslo, kg 50 Din,
razpošilja s pošto in železnico
mlekarna Karlo Laznički,
Dežanovac, Slavonija. 6576

Za vezanje damskih
oblek in plaščev na
stroj se išče prvovrstna
izveščana moč
(Stickerin). Delo se na željo
odda tudi na dom. — Naslov
pove uprava »Sl. Nar.« 6579

OVES, KORUZO, la
na vreče in vagone razpro-
daja M. BIELIČ,
Dunajska cesta 33 (pri
»Balkanu«) po najniž-
jih dnevnih cenah. 6573

Agilno prodajalko
(ozir. POMOCNIKA), večjo
tudi nekoliko korespondence in
knjižgovodstva, SPREJME TR-
GOVINA Z MESANIM BLAGOM
NA DEZELI. — Istolko
sko sprejmemo učenke, oziroma
učence. — Ponudbe pod »Ta-
kojšen nastop/6624« na upravo
»Slovenskega Naroda«. 6547

Gumaste nogavice
ZA KRCNE ZILE, nove, NA-
PRODAJ. — Mestni trg št. 11
gostilna). 6663

17 letni DEČEK IŠČE
primerne SLUŽBE ZA
TEKAČA.
Naslov pove uprava »Sloven-
skega Naroda«. 6638

Vstopim kot kandidat
v notarsko pisarno več-
jeja slovenskega kraja.
Vprašati pod »Dr. juris/6647«
na upravo »Slov. Naroda«. 6647

Manufakturst,
vsestransko trgovsko naobra-
žen, s prve referencami prvih
trgovskih hiš, IŠČE MESTA ZA
TAKOJ ALI POZNEJE. —
Ponudbe pod »Izkusna moč
6649« na upravo »Slov. Nar.«.

Enonadstropna hiša
z velikim prostornim trgovskim
lokalom sredi mesta Ljubljane
PO ZELO UGODNI CENI
NAPRODAJ. — Ponudbe pod
»Sigurna bodočnost/6549« na
upravo »Slov. Naroda«. 6549

Potrebujem žagarja
(enega ali dva, ako hočeta biti
skupaj) za žago v popolnoma
dobrem stanju na dve klinji in
cirkularko. Nastop takoj. —
Dogovor ustmeno. — Ivan Av-
senik, posestnik, Sv. Lucija, n.
Begunje na Gorenjskem. 6626

Prodajalka,
dobro izurjena, stara 23 let, s
posebno dobrima spritevalima,
ZELI MESTO V TRGOVINI
MESANEGA BLAGA. Najra-
je večji trgovini na deželi ali
v kakem trgu. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda« pod
»Dobra moč/6664«. 6664

Razpatekn nženico la
razprodaja na vagone, pari-
tet vsaka postaja v Slove-
niji. M. BIELIČ, Dunajska
cesta 33 (pri »Balkanu«) po
najnižjih dnevnih cenah. 6576

Stanovanje!
STANOVANJE, obstoječe iz
treh sob, s posebnim vhodom,
električno razsvetljavo, v novi
hiši, SE ODDA DOTIČNEMU.
KI PLAČA NAJEMNINO ZA
PET LET NAPREJ. — Naslov
pove uprava »Slov. Nar.« 6539

RAVATSKO MOKO la
na vreče in vagone razpro-
daja M. BIELIČ,
Dunajska cesta 33 (pri »Balkanu«) po
najnižjih dnevnih cenah. —
Jamči se za prvovrstno bla-
go. 6575

Pacetranski začelček
SE NUDI DAMAM IN GO-
SPODOM, KI IMAJO VELIKO
ZNAJSTVA V IMOVITEL-
SIH KROGIH. — Ponudbe pod
»Dobro zaslužke na: Aloma
Compagn. anončna družba z o.
z., Ljubljana, Kongresni trg 3.
»Slovenskega Naroda«. 6547

BERSON

Berson je in ostane najboljša kvalificirana
znanka. Varuje čevlje, cenejši in trpež-
nejši je od ostalih. Od našega čevljarja
zahtevajte, da vam priredi Berson gumi
podpetnike in gumi podplate.

Tužnim srcem javljamo žalostno vest,
da je naša srčno ljubljena žena, mati, stara
mati, sestra in teta, gospa

Terezija Mikuš roj. Pauer

danes ob treh zjutraj po dolgi mučni bo-
lezni, v starosti 58 let, previdena s tolažili
svete vere preminula.
Pogreb drage pokojnice se vrši jutri,
dne 28. t. m. ob štirih iz hiše žalosti Mestni
trg št. 15 na pokopališče k Sv. Krištofu.

V Ljubljani, 27. junija 1923.

Žalujejo ostali.

V globoki žalosti javljamo pretužno
vest, da je naša iskreno ljubljena soproga,
mati, hči, sestra in svakinja, gospa

Josipina pl. Luschin roj. Hauffen

po daljšem bolehanju previdena s tolažili
svete vere, dne 26. junija v Gradcu mirno
v Gospodu zaspala.
Pogreb se vrši dne 28. t. m. ob 5. uri
popoldne v Gradcu.

LJUBLJANA-GRAC, Krolsbachg. 16, 26. junija 1923.

Dr. Viljem vitez pl. Luschin, odvetnik,
soprog. — Viljem in Martin pl. Luschin,
otroka. — Josip Hauffen, Antonia Hauf-
fen roj. Luckmann, stariši. — Dr. Herman,
int. Feriderik in Marija Hauffen, brata
in sestra. — Marieta pl. Luschin, Ema
vdovi. Fritz, svakinji.

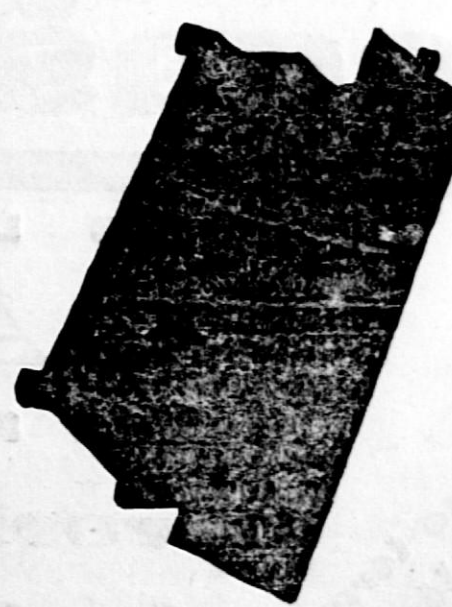
Zastopstvo za Slovenijo:
Jugosl. Burko d. d. Zagreb
(Böhruben- und Schmelzwarenfabrik A. G. Breveller & Co.
und A. Urban & Söhne Wien).

Strojene in železniške potrebščine.
Snob- motorna kolesa 1 1/2 PS.
Omnibusi.
Motorne brizgalne in lestve (Magirus).

Trgovsko podjetje
O. N. Mazuran & Comp.
Ljubljana
Beethovnova ulica 9.

ZASTOPSTVA V
Beogradu, Sarajevu,
Somboru, Zagrebu.

Tim z 1 števcom, Unifas z 2 števci, breskobenčni Tim Add z vidljivo pisavo.
Na željo brezplačen pouk za uporabo strojev.

Glavno zastopstvo računskih strojev za Jugoslavijo.

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“

Naznanilo.

Naznanjam cenjenim trgovcem, da izdelujem nogometne žoge. Sprejemam jih tudi v popravilo.

A. REPOTOČNIK,

Ljubljana, Poljanska cesta 54.

Čeh - trgovec

Išče eno ali dve čisti meblovani sobi, po možnosti v sredini mesta.

Pismene ponudbe na upravo Slov. Naroda pod **Soliden 6641.**

Izvoz drv v Švico.

Resna, dobro uvedena švicarska firma išče zastopstvo proizvajalcev drv ali izvoznih firm v komisijo ali na trden račun. Oddajališče za več sto vagonov samo prvovrstnega blaga. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod **Drva 6609.**

Zaklopni stoli, klopi in mize.

Rožman & Komp.
LJUBLJANA, Mirje 4.

Pažnja štamparima i litografima!

Jedina stručna strojarska radiona grafičkih strojeva

IVAN SALAJ, Zagreb, Ilica 63

nudja sa svoga skladišta uz jamstvo, sljedeće tvornički repovirane izvrstne strojeve, te kupuje i zamjenjuje neuporabive.

Augsburger rotacioni stroj za 8 stranica novina (veličina stranice 38x40 cm) sa svim pripadajućim priborom i aparatima za matrice, te lijevanje ploča i obradivanje istih.

Augsburger ilustracioni brzotis. stroj 81x123 cm, **Kaiser Kreisbewegung** 79x110, **Löser (Kaiser)** stariji tip 80x110, **Neuburger** litografski 80x90, **Johannisberg** 80x110.

Cijene umjerene, izradba tačna te vrlo kratkoročna dostava. Viši vse rekonstrukcije, popravke i montaže svih vrsti grafičkih strojeva i uređaja.

Rotacioni i Neuburger litografski stroj odmah za preuzeti.

Vreče

za ogilje, meko, fišel itd. po najnižjih cenah. — Tehniška Union družba, Ljubljana, Sodna ulica 4.

Prvovrstno metliško belo, rdeče in črno

vino ima v zalogi po nizki ceni „EKONOM“, osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7.

„CEMENT“

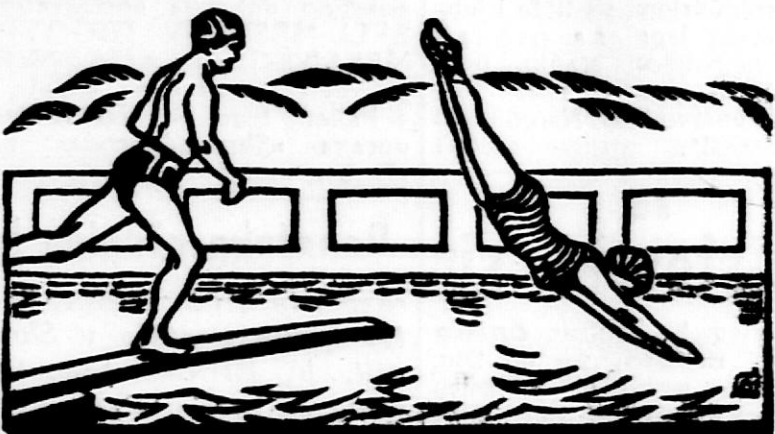
La dalmatinski samo na vagonu nudi po Din 72—100 kg.

Tehniška Union družba, Ljubljana, Sodna ulica 4.

Na drobno!

Radi preureditve trgovine in pomanjkanja prostorov se bodo prodajali vrvarski izdelki, kakor vrvi vseh debelosti, štriki za perilo, štrange, uzde, špaga, gurte, drete, mreže za seno, ognjegasne cevi, bombaževе mrežice za otroške postelje, tržne torbe, viseče mreže (Hängematten), kakor tudi pravi tržaški bičevniki, konjske krtače, žima, morska trava itd. po znatno znižani ceni. Se priporoča

Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31. Telefon 441.

Različno kopalno perilo za dame in gospode!

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 10.

„POSEST“

Realiteta pisarna. — Obl. konces. posredovalnica za nakup, prodajo in zamenjavo nepremičnin, LJUBLJANA — POLJANSKA CESTA 12.

naznanja

cenjenim interesentom **otvoritev** pisarne v Ljubljani Poljanska cesta 12. **dne 2. julija 1923.** Mer priča poslovali

Za posredovanje nakupa, prodaje in zamenjave nepremičnin v TU- in HOZENSTVU — posredbe in zamenjave STANOVANJ, trgovskih in obrtnih LOKALOV, osebnih in hišnih POSOBL, UPRAVLJANJE HIŠ in posestev ter vse tozadevne BREZPLAČNE INFORMACIJE, se vsem interesentom najljubšeje priporoča.

Postajališče čistih železnic.

Znani pristojbina. Točno postrežba.

„Color“

najboljša, neškodljiva BARVA ZA LASE.

Glavna zaloga drogerija A. KANC, Ljubljana. — Razpošilja tudi po pošti. 2922

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino. **Družba LIRIJA** LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220. 2243

Športne, vojaške in železničarske čepice

Izdeluje **P. Semko**, krznar Krleževniška ulica 7. 2712

STEZNIKE

(moderce) po životni meri priporoča **Ana Hattler** Dunajska cesta 6-II poleg lekarne Piccoli.

Trstje za strope

izdelujem z najmodernejšimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni **I. Jugoslovanska tvornica Bakalu** **JOS. R. PUH, LJUBLJANA** Gradaška ul. 22. Tel. 531.

V CELJU SE PRODA TIK kolodvora ležeča HIŠA Z LEPIM VELIKIM VRTOM.

Za več let oddam takoj v najem že 43 let obstoječo kovačnico s pripadajočim stanovanjem. — Natančnejša pojasnila pri: **Dr. Avgust Kolaritsch**, Celje, Aškercova ul. 7. 6632

Otroški vozički

več vrst, **DVOKOLESA** raznih modelov, najnovjši **MOTORČKI** amer. tipa „Evanse“. — Velika zaloga **PNEUMATIKE** in delov **PO NAJNIZJI CENI**. Sprejemajo se tudi vsa popravila, amajljanje in ponikljanje. **„TRIBUNA“**, F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 4682

fotografske plošče so najboljšel!

Dobivajo se v vsaki strokovni delavnici. Generalno zastopstvo in skladišče za SHS **Zagreb, Palmotčeva ulica 65** veletrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebščin.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep), najpriprostejše, najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanjosti, dalje **zidno opeko.**

Na željo pošljemo popis in ponudbe. — Spretni zastopniki se sprejmejo.

Podpisana tordka prodaja:

Trboveljski I. premog in bukovo ogilje

iz svojega skladišča na juž. kolodvoru, ter suha, trda in mehka drva rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svojega skladišča na Zelenem hribu.

Premog in ogilje se oddaja v detalju v vrečah, ali en gros v celih vagonih z 10% popustom od fakturnega zneska za združene odjemalce ali posameznike.

Vsa goriva se odpremiijo po želji po naših vpregah na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki:

„IMPEX“

eksportna in importna družba d. d. v Ljubljani **Krahevo trg Stan. 20, I. nadstropje.**

Josip Petelinc

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Priporočamo na veliko in malo galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumbe, čipke, vezanino, sprehajalne palice, kravate, srajce, čevljarske in krojaške potrebščine.

Najnižje cene. Postrežba točna.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta 46 Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrašja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Aluminijevo in emailirano kuhinjsko posodo

železne potrebščine za stavbe, razna orodja za obrtnike, stroje za poljedelstvo, štedilnike, vse vrste oblikov in zag ter vse drugo v železninsko stroko spadajoče blago dobite po znižanih cenah pri novo ustanovljeni tvrdki

Triglav, Stanko Florjančič, Ljubljana.

Sv. Petra cesta št. 35 (prejo Meningerjev lokal).

CEMENT

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

„CROATIA“: tvornica portland cementa d. d.

Zagreb — Podsused

„Beočinske fabrike portland cementa akc. dr.“

Beočin

Ljubljana, Beethovnova ul. 0.

Cene:

Croatia: Din 70-75 } izklj. embalaža franko vagon
Beočin: „ 73-20 } Ljubljana.

Termalno kopališče v Laškem

se odpre 1. julija 1923.

Najmočnejši in najtoplejši termalni vrelac v Sloveniji.

Kopeli v kabinah in basenu, 18 m dolg, 5 m širok. Sobe za goste v novourejenem zdraviliščnem domu. Restavracije in kavarna bo vodil zna strokovnjak. Park ob Savinji — lepi izprehodi.

Kopališče je oddaljeno 5 minut od kolodvora.

Cene zmerno. Zahtevajte prospekte.

BLED

1923 Letna sezija 1923

CASINO

Vse atrakcije kopališč

Otvoritev 28. junija

Cercle des Etrangers

Rogaška Slatina

1923 Letna sezija 1923

CASINO

Vse atrakcije kopališč

Otvoritev 28. junija

Cercle des Etrangers

Prvovrstno termalno kopališče!

Prvovrstno termalno kopališče!